

ELŐFIZETES

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona
Egy hónapra ..... 2 korona

VIDEKEN:

Egy évre ..... 26 korona
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasabos pótló sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitkár sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Vasárnap, március 30.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezérek: Nehéz idők.
A Polgári Takarékpénztárról.
Politikai apróságok.
Arad helyi forgalma a jövőben.
Egyről-másról.
A Tisza-család aradmegyei birtokai.
Bontják a templomot. Irta: Mülek Lajos dr.
Automobilok közlekedése Arad utcáin.
Az új színházi szezon.
Zichy Géza gróf Aradon.
Konfliktus a csanádi alispán és a makói tisztviselők közt.
Demokrata-párt Aradon.
A kulturpalota — döntés előtt.
A Brachfeld-cég aradi tiókja.
Betörő ügyvédi írások.
Szabad a zengeréji!
Az ifjuság a színházban.
Husvétli ének. Irta: Szabolcska Mihály.
Ütetik a lákat.
Bírningségi bírái előtt.
Gyilkossággal visszaadott polon.
Kecskeméthy a búrok közt.
Tárca: Kata fürdőzni megy. Irta: Rubenescu A.
Regény-Csarnok: A fehér hattyú. Irta: Cautelle Mendés.

Nehéz idők.

Arad, március 29.

Reg vori már a magyart a teremtő;
Azt se tudja, milyen lesz a jövő?
Lesz-e még ezen a földön jó napja?
Örüljön-e, busuljon-e? nem tudja.

Három évvel azelőtt, hogysen a nagy kataklizma bekövetkezett, tört ki a nemzet költőjének kebeléből a sejtelemterhes fohász, és röviddel rá véres betűkkel írta fel a végzet Magyarországra egére a vá-

laszt. Azóta elmúlt a tizenöt évig tartott elnyomatás, eltelt negyedfél évtizede az újra támadt alkotmányos életnek és ma rohanó idő egyik megállójánál, önkéntelenül kérdezzük a költővel, vajjon a magyarnak lesz-e még ezen a földön jó napja? Harmincöt éve már, hogy a nemzet önmagát kormányozza, hogy békében építheti ki és erősítheti meg államéletének modern alkotmányát, emelheti kultúráját, biztosíthatja nemzetiségét és a helyett, hogy emelt fővel, a viszontagságok ellen vértelenül állanánk alkotmányunk bástyáin és hívók a századot sorompókba, ahelyett csüggedt aggodalmassággal kérdezi a magyar: megvirrad-e valaha?

Mert annyi bizonyos, hogy sötét felhők borítják a szemhatárt, állami kormányzatunk szekere szakadékok közt döcög tova, a parlament elvesztette a tekintélyét, a nemzet a bizalmát, a magyar társadalom az egységét, a közszellem a céltudatosságot és akaratot; és így nézünk révedező szemekkel s aláhanyatlott karokkal a hagyományos, az ezeréves balsorsunk által készített jövő felé.

Az egész ország egy nagy temetés behatása alatt áll; a nép vezérei, az államalkotó hősök, egymásután vonulnak vissza a küzdőtérre és hanyatlóan sirba s velük együtt a győzelem reménye a bekövetkezendő válságos idők harcaiban. A nemzet energiáját, a szabadelvű szellemet megerjesztette a fajgyűlölet sikeres szításával a magyarság halálos ellensége, a

klerikalizmus. A jezsuiták szervezett agitációja a társadalomnak mind nagyobb és mélyebb rétegeit vonja akciójának körébe és idegeníti el a nemzeti, a függetlenségi törekvésektől. Másfél ezernél többre megy már a klerikális ifjusági és legényegyletek száma, s a jezsuiták zavartalanul szervezik azokat a kormány szemé láttára és az állami középiskolákban is.

Van-e feltámadás ott, a hol a lélek, a szellem hal meg? És nem halt-e meg az a szellem, mely Magyarország alkotmányát, önállóságát kivívta, midőn kihalt a szivekből a nagyok, a jelesek, a hazafiak emlékének kultusza? E helyett még a vértanúk hamvai felett is a gerinctelen opportunizmus torpeszkedik és míg üdvözlétere siet az új nagyságoknak, addig elfelejtkezik róla, hogy egy szerény koszorút tegyen annak sirjára, kinek nevével egybe van forrva a politikailag és gazdaságilag független Magyarország, s kinek emléke felett a világ leghatalmasabb idegen monarchia fejezi ki a részvét meleg szavaival elismerését.

Az országgyűlés az alkotás tehetsége nélkül vergődik. A kormány a Rómából szervezett és igazgatott nemzetellenes parlamenti szövetkezet jóakarától függ, a mely minden szabad nagy nemzeties vállalkozásában megakasztja; míg az ország közgazdasági előmenetelének és függetlenségének egyetlen feltételét, az önálló rendelkezés jogát már eleve kénytelen feláldozni Bécs felé, hogy bukásával válságokat ne idézzen fel. Így libeg nemzeti lé-

TÁRCA

Kata fürdőzni megy.

Irta: Rubenescu Augustin.

Dus Tamás, kinek neve szerénytelen ellentétben állott anyagi viszonyaival, ujesztendő első napján diadalmasan robogott be kicsi szállására. Szeme csillogott és olyan szerelemittas névvel ölelte magához párját, hogy az szinte belesz-dült. Közben egy csomó pehelyes hócsillag hullott válláról az asszony hajába és kipirosodott arcába, ki észre se vette a hideg csöppket, hanem buzavirágszínű szemében boldog várakozás kifejezésével simult urához.

— No lásd, Kata lelkem, mondta a férfi, most az egyszer nem bíaba hogy aranypénzzel álmodtam. A főnököm a szokásos száz forintot kívül megajándékozott még kétszáz forinttal. Az ám! Különben a patvarban ajándékozott! Becsületes osztalék volt biz az, tudod, az után a külön ügy után, amivel már egy félesztendő óta vesződünk. Illetőleg várj csak! Hogy is ne becsületes osztalék! A munka javarésze! én végeztem, mégis az öreg zsebrevág hatezer forintot, amiből nekem is juttat nagy kegyesen kétszázat. Látod szivecském, így vegzik el a kisember k a nagy dolgokat homályban és névtelenül és így boldogulnak a nagy szamarak. De végre is vigye ördög a szamarakat, a fő, hogy mi erősek, okosak és egészségesek va-

gyunk, szeretjük egymást s jelenleg tengerpénzünk van.

Gondold el Katókám, háromszáz forint egy summában, a havi fizetéssel összesen négyszáz. Nem széltő dolog ez?

Az asszony csöndesen bólintott s félig lehunyt szemmel cirogatta ura fejét. Tamás lelkesülten beszélt tovább.

— Terveim vannak.

Kata asszony szégyenlősen mosolygott.

— Nekem is ...

Tamás elnevette magát és megcsókolta az asszony nyakát.

— Ugyan, ugy-e cicuskám? Hát miért nem szóltál? Mondjad ...

— Hát — sugta az asszony, — most tegyük félre a pénzt, aztán minden hónapban tegyünk hozzá huszonöt forintot.

— Hm, okoskodott Tamás, ez teoretice igen szép. Ha így folytatjuk, bizony még meggazdagszunk. Hanem én úgy látom édes lelkem, hogy benned a pénz takarékosági, hogy ne mondjam, zsupori hajlamokat ébreszt fel, holott a pénz arra való, hogy elköltse.

— En is azt akarom, mondta az asszony, de te nem hagyod az embert szóhoz jutni. Csak a nyárgatartsuk meg a pénzt, akkor ...

— Akkor?

— Nézd Tamás, te olyan édes uracska voltál nekem mindig, mondhatnám, mintaférfi, különösen az ígéretek terén. Látod, most alkalmad van rá, hogy legforróbb kívánságo-

mat teljesítsd ... Különben, ha más terveid vannak ...

Tamás felszisszent.

— Tyhü, a fürdő! De mit akarsz te kis csacsi, hiszen olyan vagy, mint a pünkösdi rózsza. Bizony olyan piros az orcád és a szájacskád is majd kicsattan. Csak azért is megcsókolom, akkor hallgatni fogsz.

Kató nevetve védekezett és ökölbe szorította kezét.

— Nem, nem hallgatok. Hányszor megígérted, hogy megteszed, ha pénzed lesz. Már az is elég csunya, hogy erre kell, hogy figyelmeztesselek. Más férfi most így gondolkozna: van énnem egy aranyos asszonykám, olyan cukros, hogy no.

Hiába nevensz, ezt magad is sokszor elismerted. Ez a kedves kis teremtes olyan kedves kis szakácsné, ügyes szobaleány és édes feleség egy személyben, hogy csókjaimon kívül, még más külön jutalmat is érdemel. Ezt a feleséget, aki ugyan hála Istennek nem beteg, mert csak nem vár az ember arra? — de eleget fáradt a házban egész éven át, elküldöm egy kicsit nyaralni, — ohó várj csak! — nem valami parádés fürdőtelepre, sem más híres tengeri fürdőbe, hanem egy takaros fenyves zugocskába. Ezt annál is inkább megteszem, mert a feleségem barátnői is mind elmennek és a mi a fő, Katónak van egy heverő selyemruhája, meg egy fél tucat battiszt pongyolája, a mivel itthon nem tud mit kezdeni.

tünk a tiara és a kétfejű sas között, előbb-utóbb biztos prédájául mindkettőnek.

Igy nézünk tehetetlenül a közeledő nagy katasztrófa elé, melynek hatása alatt már reszketni érezzük a hazai földet és a melynek romjaiból — ha egyszer eltemetett — kérdés, lesz-e — föltámadás.

Petició-tárgyalások kitűzése A kir. Kuria úgy a Hámori László (Vizakna), mint az Egry Dezső (Pécsvárad) ellen beadott petíciók dolgában elrendelte a vizsgálatot. Mindkét helyen a vizsgálat immár befejezést nyert, s a Kuria a vizaknai petíció folytatóságos tárgyalását majus hó 5-ére, a pécsváradit április hó 21-ére tűzte ki. Az előbbinek Back Hugó, az utóbbinak Fittler Imre Kuriai bíró az előadója.

A Polgári Takarékpénztárról.

(A bíráló-választmány névsora.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 29.

A pénztintézetek történetében ugyancsak ritka, hogy egy felszámoló intézet újból reaktíváltatik. Három évvel a Polgári Takarékpénztár felszámolásának kimondása után kiderül, hogy pesszimiztikus számítás szerint a száz forintos részvényből csak négy forint veszett el, kilencvenhat forint pedig meg van.

Kis gondolkodás után rájövünk, hogy a számítás nem teljesen reális. Nem szabad elfelejtenünk, hogy az igazgatóság által befizetett százhuszezer forint illetve huszonnégy forint részvényenkint a kilencvenhat forintban befoglaltatik. Tehát csak hetvenkét forint volt meg részvényenkint, amikor a közgyűlés a felszámolást kimondta.

Most már az a kérdés merül fel, hogy szükséges volt-e ily körülmények között a felszámolást kimondani. Igen vagy nem?

Nemmel is tudunk felelni, igennel is. Megmondjuk miért. Nem lett volna szükség a felszámolásra, mert még mindig elég anyagi vagyon állott az igazgatóság rendelkezésére. Példa is van rá, nem is kell oly messzire menni: ott a kisjenői takarékpénztár. És mégis rá kellett térni a felszámolás útjára. Miért? Mert hiányzott az erkölcsi tőke, mert nem bíztak a vezérigazgatóban és ismerték az igazgatóság kérdéseit.

Egy pénztintézetnél az erkölcsi tőke majdnem

egyértékű az anyagi tőkével. Mert egy pénztintézet nem automatikus, hanem organikus szervezet. Egyéni értelemben, kifejezve: lehet valaki gazdag és még sincs tekintélye, lehet vagyona és nincs befolyása. És e felfogást általánosítva ugyancsak azt mondhatjuk: nem elég az, hogy meg van a forgalomhoz szükséges tőke; bizalom és hitel is kell oda. Vonják meg az utóbit bármely helyi vagy fővárosi pénztintézettől, úgy csalhatatlanul a felszámolás alá kerül, nemcsak akkor, ha a részvénytőke érintetlen és teljes, de még akkor is, ha tartaléktőke felett rendelkezik. Mert lehet egy pénztintézetnek vagyona és még sincs pénze. Tehát a bizalom, illetve a hitel az, mely által a vagyon pénzé válhatik. A hitel teszi a pénztintézetet mobillá; ez önt életet az organizmusába.

Ké séget sem szenved: a bizalom megerősült. A Polgári Takarékpénztár részvényeit veszik, ha nem is kilencvenhat forint — a mennyi a belérték — de nyolcvan forintért, a mennyi a kibocsátási ár. A jegyzés is — mint hiteles forrásból értesülünk — serényen folyik és a legnagyobb valószínűség szerint tulajjegyzés lesz.

Ezt ajánlatos lesz előjegyzésbe venni a részvényeseknek. Mert elővételi joguk a régi részvényeseknek van, őket illeti első sorban az a jog, hogy nyolcvan forintért megkapják azt a részvényt, melynek belértéke tizenhat forinttal magasabb, tehát kilencvenhat forint.

Es ezt szem előtt kell tartani a reaktíválásra irányuló mozgalom vezetőinek is, mert ha helyes az, hogy a leendő igazgatóság más ábrázattal bír, úgy méltányos másrészt az, hogy a Polgári Takarékpénztár társaságának képe — a mennyire lehet — a régi maradjon. Mert a Polgári Takarékpénztár rendeltetése és polgári karaktere változatlanul a régi kell, hogy maradjon. Itt a kis embereken kell segíteni, tiszta gazdasági missziót kell teljesíteni. Szóval csak a rosszat kell eltávolítani, de a helyeset, a jót meg kell tartani és hagyományosan ápolni. Mert hogy sok helyes és jó is volt a Polgári Takarékpénztár szellemében és hagyományaiban, hogy az adminisztráció és a kezelés megfelelt, az kétségtelen, különben nem lehetett volna a felszámolásról áttérni a reaktíválására.

Szívesen elismerjük, hogy a reaktíválás eszméje a régi felügyelő bizottság egy tagjában fogamzott meg, hogy ebben a nagy és

nehéz munkában őt illeti az oroszlanrész. Nagy fába vágta a fejszéjét és most már mondhatjuk: kellő sikerrel. Hogy köszönet nem jár ki ily önzetlen és fáradtságos munkáért, az önkényt értetődik. De azt érdekelt és szemlélő félnek egyaránt el kell ismerni, hogy a hiba jóvá lett téve és ezt a régi igazgatóság tagjai után a részvényesek tartoznak elismeréssel.

Szomorú jelenség volna, ha a részvényesek ezt nem tudnák belátni és átérzeni. A régi igazgatóság tagjai beismeréssel vannak; tudják, hogy hiba történt. Egy hibát elismerni majdnem annyi, mint azt el nem követni. De azonfelül a hiba jóvátételéért óriási áldozatokat is hoztak. Most már a reaktíválás is a maga természetesen medrében célja felé halad. De csak az egyetértés vezetheti biztosan céljához.

Hogy ilyenkor is akadnak olyanok, kik a sötétben halászni szeretnének és ennek folytán a világosságot nem szeretik, azt nem kell bővebben fejtegetni. Az ily ekzisztenciák ismerető jele a gyanúsítás és a konkolyhintés. Rézszerű volt az üzelmekben és miután nincs kilátás rá, hogy tovább is részesedjenek, gyanúsításokkal és az egyetértés megbontásával akarják a reaktíválást megakasztani és a jövő becsületese munkájának útját állani.

Az aradi közönség rokonszenvvel fogadta a Polgári Takarékpénztár újjáalakítását célzó munkát és az ezen munkához vezető utakat és módokat. Örömmel üdvözölte a megye főispánját, ki a részvénytársaság elnökségét elfogadta, miáltal a reaktíváló pénztintézet tekintélyét emelte. Bizalommal viseltetik az igazgatóság tagjai iránt. Mindezek után a siker diagnózisát lehet már most megállapítani, de csak úgy, ha a közgyűlés is következetesen megmarad ezen az ösvényen. Lehet ugyan célt érni többféle uton és módon és mindegy bármely uton igyekszik az ember céljai felé. De utközben veszélyes az utirányokat változtatni, mert az eltért a helyes utról.

Feltétlenül szükséges, hogy a kérdésben levő nagy és üdvös akció a bizalom és egyetértés jelében induljon meg és e jelben következetes is maradjon.

Az új életre kelő intézet igazgatóságának és felügyelő bizottságának névsorát a minap már közreadtuk. A reaktíváló bizottság ma készült el a bíráló választmány névsorának egybeállításával. A választmány a következőkből fog állani:

Látod Tamás, ha te igazi férfi volnál . . . Tamás összeráncolta homlokát és két tenyerébe fogta Kató arcát.

— Ugy látszik igen tisztelt asszonyom engem ki akar zárni abból a gyönyörűségből, hogy a battiszt pongyolákat én is láthassam. A mi pedig a selyemruhákat illeti, vedd csak fel bátran a házban is, én majd összeszedem minden szépéremet, hogy kellően méltányolhassam. Ennél több csak nem kell?

Hanem Kata asszonyt nem igen elégíthető ki a kilátásba helyezett méltánylás, most nevető szája ugyancsak pityergőre görbült. Végre is Tamás mit tehetett volna egyebet, minthogy ki tudja hányadszor ünnepélyesen újra megígérte a fürdözést, mire a felvidult Kata szerelmes kacagással borult a nyakába.

A háromszáz forintot tényleg elhelyezték egy gondnal kiválasztott, megbízható pénztintézetben, a mely summa változó szerencsével hol felemelkedett, hol leapadt; azonban dicséretükre legyen mondva, május végére mégis kerek ötszáz forintra növesztették meg.

A tavasz beálltával Kata asszony lázas buzgalommal fogott az előkészületekhez. Kifordította minden fiókját, előszedte csipkeit, szalagjait, fűrgő ujjával könnyű, habos diszket varázsolt kecses ruháira, tett-vett, futkosott, bevásárolt, nótázott, csicszergett egész nap, végre benaftalinozta a függőnyeit és szekrényeit, befedte a csillárt és elrakta a csecsebecseit!

Utójára előkészültek az utazókosarak és a

dobozok és mikor már minden be volt csomagolva, Kata asszony nótás kedve hirtelen elszállott. Leült a szalon sarkába a felhengerített szőnyegekre és szédülő fejét az egyik bőrdőre hajtotta:

— Mi bajod kis szívem? — aggodalmaskodott Tamás.

Kata reszketve szorította kezét elhalványult arcához.

— Nem tudom. Le akarok feküdni, mert úgy érzem, hogy mindjárt meghalok.

A csomagok úgy maradtak érintetlenül, az asszonyka nagy betegen feküdt. Tamás eszeveszetten futkosott egyik orvostól a másikig. A híres tudósok tehetetlenül vonogatták vállalkat és szánakozva olyasfélét mondogattak, hogy a ki ilyen alaposan meghült, még a lelke is átfázott, azon már ők sem tudnak segíteni.

Végre majdnem az utolsó pillanatban szegény Tamást egy nagyszerű hírséghez utasították, a ki vállalkozott rá, hogy egy operációval megmenti az asszonyka életét, hane n a honoráriumot is kikötötte magának. L. gyen az kerek ötszáz forint.

Tamás pillanatig sem habozott, hiszen szíve vérével is megváltotta volna kis Katója szenvedéseit. Aztán különben is ott van a fürdőzésre szánt ötszáz forint, a miből nem hiányzik még egy fillér sem. Igaz, hogy a fizetés már a következő hónapra is ki van véve, no de az mit sem tesz, csak Kató meggyógyuljon.

A nagynevű orvos csakugyan csodát mű-

velt és teljesen megérdemelte a dus honoráriumot.

Kata asszony tul volt már a veszedelmen, sőt már a nyitott ablak mellett ülve kacérkodott a tavaszi napsugárral és élvezte az orgona édes illatát, mikor a híres orvos még egyszer meglátogatta. Figyelmesen nézte a sápadt arccskát és a lesóványodott kezeket s töle felhető vidorsággal mondta.

— Oh, hiszen nemsokára olyanok leszünk mint a pünkösdi rózsák. Csak . . .

— Csak? kérdezte Tamás szívzörongva.

— Csakhogy nem elég erős az itthoni levegő. Fenyvesfürdőt ajánlok néhány hétre. Különben amint látom, asszonyom, megelőzött, mert már be is csomagolt — s az orvos a szomszéd szoba felé bólintott, melynek félig nyílt ajtaján belátszóttak az utazó kosarak és dobozok.

Kató gyöngén elpirult,

— Oh igen, az régen volt.

— Ugyan mikor? kérdezte az orvos.

Kató szégyenkezve mosolygott.

— Mikor még egészséges voltam és azt hittem, hogy csak parádézni megyek a fürdőbe.

Mihelyt az orvos távozott. Kató az urához fordult könybe lábadt szemmel.

— Tamás, édes, látod, most igazán el kell mennem. De miből?

Dus Tamás lehajolt kis feleségéhez, elgyengült fejécskéjét szelles vállaira fektette, hogy

Adler Andor, Berán Antal, Bokor Alajos, Boros Vida, Csepregy Mihály, Czédly Károly dr., Czeiler István festő, Dálnoki-Nagy Lajos dr., Dániel Endre, Deutsch Fülöp, Deutsch J. Mór, Domán Ignác, Domonkos József, Éliás Simon, Fejér Gyula, Freud Fülöp, Funkelstein József, Gaál Ferenc, Habereger György, Hajós Árpád, Jakabffy Dezső, Jellinek József, Inokai-Tóth Lajos, Keiler Izsó, Kemény Manó, Kilényi János, Klein Ignác, Kohn József, Kónya Lajos, Kosztka Emil, Kovács Vince, Löbl Gyula, Lócs Rezső, Maffei Géza, Magyar Ferenc, Maresch Gyula, Mayer Miksa, Mihalik József, Mittner József, ifj. Nachtnébel Ödön, Nagy Sándor dr., Nemess Zsigmond dr., Nesnera Aladár, Nikolics Péter, Nikolics Sándor, Probst Mihály, Reicher Károly, Reisinger Sándor, Rosenberg Miksa dr., Rozsnyay József dr., Solymos József, Somló Ármin dr., Stauber József, Steigerwald Alajos, Steinhardt Mór dr., Stoll Béla, Tenner József, Verzár Márton, Vojtek Alajos és Weinberger János.

Politikai apróságok.

(A piros tojás. — Sáros kegyelmes urak. — A Ház csődje és a tizfogásos ebéd. — Tündér a Makkai öleiben.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, március 29.

Mielőtt a képviselők husvétii vakációra szétoszlottak, a folyosón természetesen élénk ünnepi bucsuzkodás folyt.

— Beh kár — mondotta egy képviselő — hogy a politikában nincs meg a husvétii piros tojások küldésének szokása. Kedves ajándékokat küldhetnének egymásnak az emberek.

— Például én mit kapnék? — kérdezte a néppárti Molnár apát.

— Neked például egy egy piros tojást küldenének az összes állami anyakönyvvezetők, akiket te tudvalevőleg el szeretnél törölni a föld színéről, — hangzott a válasz.

— Igazán jó volna, milyen hatalmas rakás tojásra tennék szert, — sajnálkozott Molnár apát.

— Csakhogy nem ajánlanám, hogy a házban összegyűjtséd őket, mert meg lehetsz győződve, hogy a tojások lótván lennének egy-egy porció — dinamittal.

— Tyűh, akkor mégis csak jobb, hogy nincs politikai piros tojás, — hüledezett Molnár apát és sietve távozott.

ne lássa, mint festi a vér meleg pirosra hazugsághoz nem szokott becsületes arcát.

— Jaj édes Katókám, ne gondold te arra, a te kötelességed csak szépen meggyógyulni, nevetni, csicseregni, énekelni úgy, mint régen. Elmegyünk a fürdőbe, el ám, a vén fenyők közé, a honnan majd rózsapirosan jövünk haza. Hogy miből? Én Istenem de nagy gyerek is vagy te! Hiszen az nagyon egyszerű dolog. Hát látod, a főnököm meggondolta magát, hogy az a ujévi kétszáz forint ugyan nem volt sok azért a nagy munkáért, hát adott még kétszázat, abból kifizetem az orvosokat s így szépecskén meg maradt a fürdőzésre a te ötszáz forintod. Lásd szivecském, már is pirosabb vagy, a mint a fürdőről beszélünk hát még mikor ott leszünk?

Dus Tamás megcsókolta feleségét és miatt így beszélt hozzá, azt gondolta magában.

— Azt hittem, hogy bölcs belátással és ekonómiával családi életemet szolid alapokra fogom fektetni, már t. i. hogy a mim van, azt jól fogom beosztani s hogy a kiadás sohasem fogja túlhaladni a bevételt.

Ez nagyon dicső elméletben, de hajh, a kivitelezés! Mert ha az asszony egészségesen mehetett volna fürdőzni, úgy minden egész más-kép lett volna. De így! Most már csak egy váltó segíthet rajtam, hogy az Isten akárhova tegye azt, a ki kitalálta. De mi az ördögöt csináljak?

A geszti temetésről beszélgetett egy csomó honatya. Elmondták, hogy Geszten a kocsi tengelyig süppedtek a nagy sárba, és hogy a temetésen résztvevő kegyelmes urak is térdig sárosak lettek Geszten.

— No lám, szolt erre az egyik képviselő, Tisza Kálmán még halálában is jót tesz az országnak.

— Hogy-hogy? tudakozódtak.

— Hát azért, mert a temetésen még a kegyelmes urak is sárosak lettek. Majd meglátjátok, hogy ezentúl ezek a sárossá lett urak a költségvetésnél hogy fogják szidni a rossz megyei utakat, és ezáltal még jó kocsiutakra is szert tehet az ország. Mert bizony, a míg azok az urak csak Pesten gummirádliznak, rá se hallgatnak arra, aki a vidéki rossz utakról beszél. Most Tisza Kálmán holtteste megtanította őket arra, mi az a rossz ut...

Mindenki olvasott a minap az összeférhetlenségi zsüri első működéséről. Amely azzal kezdődött, hogy elnököt és jegyzőt választván, visszavonult a „szükségletek kiegyenlítésére“ s két óra hosszat — ebédelt.

— Még a nagy ebédben is a Szilágyi Dezső szelleme szerint jár el a zsüri, a melyről szóló törvényt Szilágyi alkotta meg — mondták a képviselők.

Csakhogy ez ebéd kapcsán utólag felmerült egy nagy kérdés:

— Ki fizeti ezt a tizfogásos ebédet?

Voltak, a kik azt mondták, aki ette, az fizesse. Mások úgy vélték, hogy azoknak kell megfizetni, akik bejelentették az összeférhetlenséget.

— Legalább sokkal kevesebb összeférhetlenségi följelentés lesz ezután, — tették hozzá nagy bölcsen.

Végül is az a felfogás győzött, hogy a zsüri ebédjét a Ház-nak kell megfizetnie.

— No hát most már, ha megújul egy nagy összeférhetlenségi kampány, hogy úgy, mint két év előtt, tömegesen jönnek az összeférhetlenségi bejelentések, akkor legalább bekövetkezik a tisztelt Ház csődje — ebédszámlák miatt...

A fotografáló masina tudvalevőleg már a választás idején működött, olyan felvételeket produkálva, amelyek mint érvénytelenségi okok támogatták a petíciókat. Most már a Házban is van egy ilyen ördögös gyorsfotografáló masina, (nem tudni kinél) amely kétségbeejtően működik. Hogy mást ne említsünk, kézzel-kézre jár egy fotografia, mely Makkai Zsigát, a paraszt képviselőt ábrázolja a Ház buffet-jében. A képen Makkai uram ott ül a buffet-tündér trónusában és maga a csinos kassza-tündér ott ül a Makkai öleiben...

Ez nagyon veszedelmes kép. Mert ha még Makkai ülne a tündér öleiben, lehetne mondani, hogy a derék parasztképviselő nem ismervén a helyi szokásokat, rossz helyre ült. De így, hogy a tündér ül az ő öleiben és hogy a képen mindketten boldogan kacagnak — bajos mentséget találni. Mit szólnak majd e képhez a derék, romlatlan ákosfali harisnyások?

TÁVIRATOK.

A béke reményei.

Páris, március 29. Roseberry lord ideérkezett. Megérkezése arra a híresztelésre adott alkalmat, hogy a szintén ideérkezett Leyds dr. ral béketárgyalásokba akar bocsátkozni. Roseberry ezt a híresztelést a *Petit Parisien* egyik munkatársa előtt határozottan megcáfolta és kijelentette, hogy utban van Nápoly felé és csak is magánügyekben jött Párisba.

Hajorajunk utja.

Róma, március 29. A *Popolo Romano* szerint Baselli báró fregatta-kapitány, az osztrák-magyar nagykövetség haditengerészeti attaséja ma az osztrák-magyar hajoraj fogadására Spezziába megy. Ripper ellentengernagy április 5-én Rómába jön, a hol a király fogadja.

Arad helyi forgalma a jövőben.

(Egy érdekes reform-tervezet.)

Arad, március 29.

Az alábbi cikkben fejti ki igen szépen és érdekesen Sármezey Endre, arad-csanádi vasuti főmérnök a közeljövőben megvalósuló ama reformokat, melyek Aradnak és a vidékének személyforgalmát eddig nem álmódott mérvben fogják emelni, s melyek megvalósításában cikkíró ur is mint a vasutja igazgatóságának szakközvege és megbízottja oly eredményesen közreműködik, miként azt a lapunk mai mellékletében közölt rendkívül érdekes tanulmánya is igazolja.

A kilátásba helyezett reformok megvalósulásával soha nem muló érdemeket fognak szerezni annak tényezői, s ezek élén Vásárhelyi Béla vezérigazgató, mint a ki egy a kezdeményezésben, mint az ügy támogatásában egyaránt elől jár.

Az aradi és csanádi egyesült vasutak által már a legközelebbi jövőben forgalomba helyezendő motoros kocsi a vonat közlekedések és a személyforgalom lebonyolítása körül különféle intézkedések megtételét vonja maga után, amely intézkedések igen közelről érdeklík úgy jáz utazóközönséget, mint első sorban a vasutat és vasutasokat. A régi megszokott formák, szabályok és formalitások igen sok paragrafusra, amelyek ez ideig érintetlenül állottak és ólomsúlyként nehezettek úgy a vasuti üzemre, mint az utazó közönségre, az új közlekedési eszköz bevezetése által tarthatatlanná válnék és akarva nem akarva a vasuti üzemnél is bevonul az új járművekkel egy kis szabadelvűség, ameyet mindannyian a legmelegebben kell, hogy üdvözöljünk.

Örömmel üdvözöljük vasutunk derék igazgatóságát, ameyt uttörőként, költséget nem kimélve, erős kézzel és öntudatosan karolta fel ezen fontos kérdést és nem retten vissza az előtte álló nagy feladatok megoldásától, amelyek ezen ügygyel szoros kapcsolatban állanak. Hogy mit jelent vasuti szempontból ezen ujtás, azt itt nem kívánjuk bővebben fejtegetni, de közelről fogja a nagy közönséget ezen kérdés érdekelni, hogy milyen hatása lesz ezen nagyfontosságú ujtásnak Arad város és Arad vidékének helyi forgalmára.

Miután mindaz, amit elmondani kívánok, csak terv, vagy ha úgy tetszik egy álom, ameynek megvalósulása azonban erős meggyőződés szerint csak rövid idő kérdése; engedjék meg, hogy megboldogult nagymesterünk Boros Beninek egy 1893-ban kifejtett programját említsem, ameyt annak idején mosolyogva fogadtak és szintén államnak jelentett ki az érdekeltség.

1893. késő őszén a megboldogult, Csanád vármegye keleti részén Kovácsháza vidékén egy értekezletet hívott össze és ott egy keskeny-vágányu gazdasági vasut szükségességét fejtegette. Igyekezett az érdekeltséget egy ilyen vasut létesítésének támogatására reá birni. Akarták is, nem is az ügyet felkarolni. Mindenki kételkedve fogadta a festett képet, köteyleiknek kifejezést is adtak többen, míg végre Nagymesterünk oly káprázatos képet állított szemek elé, ameynek láttára minden kételyt általános mosoly és azon biztos tudat váltott fel, aminek hangos kifejezést is adtak, hogy „írjuk alá a prospektust, úgy sem lehet ebből semmi, mert ez egy álom“. Nem kevesebbről volt akkor szó, mint arról, hogy nevezett vidé-

ken, amely hires járhatatlan utairól, szóban lévő vasutat úgy építsék meg, hogy minden birtokos magtárjához vágány lesz vezetve, minden birtokos telefont kap, szállítmányait elküldheti annélkül, hogy tanyájából kimozdulna. Arról volt szó, hogy a tervezett vasut egy nagy vasuti hálózat magvát fogja képezni, amely vasut hivatva lesz az alföld felvirágzását a leg-hathatósabban előmozdítani.

Csoda-e, ha ezt mosolyogva hallgatta egy olyan vidék gazda közönsége, amely 10 évvel az előtt egy napi járásra volt, járható utban, a vasutól? Nos? Ez az álom ma való! Minden úgy van, ahogy jövendőlte lett.

Sokkal ábrándosabbnak látszott akkor azon terv, mintha ma azt mondjuk, miszerint csak rövid idő kérdése az, hogy Aradtól Pécska, Battonya, Aradról Szt.-Anna, Világos-Pankota és Aradról Gyorok, Ménes, Kúvin-Radnára nem az indóháztól fogunk elindulni, hanem innen a városból a Szabadság-térről. Hogy mit jelent ez az egyesekre, azt gondolja el mindenki magának. Hogy mint jelent ez Arad városára és a vasut forgalmára, erre vonatkozólag szabadjon legutóbbi külföldi utazásaink tapasztalataira hivatkoznom.

Mindenütt, ahol a város belsejébe bejárnak a helyi vonatok vagy közuti járművek, óriási a személyforgalom, azon egyszerű oknál fogva, mert olcsó, kényelmes és gyors. Vessen mindenki számot magával, hány-szor utaznék pl. Világosra vagy Gyorokra, ha nem kerülne csak egy negyedébe az ut, mint ma és fele idő alatt érne ki?

A motor kocsik üzem bevezetése folytán a kocsiknak a főtérről kell és fognak indulni, még pedig minden irányban és úgy, hogy a jelenlegi indóház csak távolról lesz érintve.

Legalább 2 óránként fognak kocsik közlekedni mindkét hegyvidékre. Okvetlen ki fog épülni és ki kell épülnie az Arad, Gyorok-Radna és Pankota-Kovaszinc-Gyorki vonalnak és ha mindez meg lesz, akkor Arad igazán virágzó központja lesz a vidéknek és hatalmasan fog fejlődni a vidék közvetlen és szoros kapcsolata folytán. Százazerekre fog az utasok száma felszökni. Kereskedelem, piac, óriási lendület vesznek. A megélhetés olcsóbb lesz, mert az élelmi cikkek beszállítása könnyebb lesz a távolabb vidékről is. A vidék iskolás gyermekei ide fognak bejárni. Munkásaink a vidéken fognak letelepedni és a várost nem fogja a gyéren lakott munkástelep költsége nyomni, hanem maga a belváros fog hatalmasan fejlődni és rövid egy pár év alatt eltűnnek a lőtér és a főutcák földszintes házai.

Es elfog tűnni a mi közuti vaspályánk özönvíz előtti állapota is. Jelenlegi vágányain sűrű egymásutánban fognak a vidékre járó kocsik kirobogni és közbe takaros, fürge motor kocsik fél áron fogják az igazi városi forgalmat lebonyolítani, anélkül, hogy részvényeseinek lekellene mondania tőkájük jövedelméről.

Ki lesz építve egy vonal a főtérről Buzsákba is, amerre úgy a Pécska, mint Szentanna irányában közlekedő kocsik járnak fognak és a városnak ezen vonalmentén fekvő része is megmozdul évtizedes pangásából.

Ez volna azon álom, amelynek megvalósulásához az első lépést az arad- és csanádi-egyesült vasutak első Aradváros főtérére berobogó motoros kocsija a legközelebbi jövőben meg fog tenni.

Reméljük, hogy így vagy még szebben minden meg is fog valósulni.

Egyről-másról.

(Husvétii hangulat. — Az öreg generális. — Gazdag leányok, szegény leányok. — Az oxfordiak. — A béke galambja.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, március 29.

Alleluja! Mig a fegyveres ka'onák békén aludtanak, megnyitott kőlapja a sirnak s a kőből határhozó leve, mely lerazta az ó-testamentumot. A megváltás munkája betelt. Törjön égbe örvendezőn a szent szószócska hangja. Alleluja! Vigadozzunk! A nagyhét gyászadalmas föltámadásra vált. Ah, dobjátok félre a felekezeti torzió papaszemét s valamennyien érezni fogjátok ez ünnep csodás hangulatát. Gyönyörű példázat van a husvét ünnepében. Bimbók nyiladoznak, rügy fakad az ágon s utcákon, téreken, meleg verőfény árad, közben meg zúgnak a harangok ujjongó bugással; hisz magának a kelő élelnek diadalmos apológiája ez!

Néha bizony gyászos alkalomból kell ráeszmélni a szívre. El kell veszténünk valakit, a kit szeretünk, csak azért, hogy megtudjuk, hogy szerettük. Lám, sirba tettük az öreg „generális” és szívünk összeszorul. Ha gondoltunk rá eddig, képzelünk a nagy hatalmu minisztert rajzolta elébünk, s lángeszű politikust, a félelmes debattort. Gondoltunk rá tisztelettel, csodálattal, félelemmel, olyik haraggal is, de ki gondolt rá szerete tel? Egy évtized óta kívül esett már az aktív politika szféráján, de nem tudtuk elváasztani az ő alakját soha a hatalom fogalmától. S ime, lezárult fölötte a geszti kripta födele s egyszerre látni kezdjük benne az embert. Az embert, a ki épp úgy szeretett és ép úgy szenvedett, mint mi; az embert, a ki tiszta, igaz és jó volt s a kinek a szeretet egész melegében mégis csak akkor volt része, a mikor e szeretetben már nem fűrészthette meg szívét, a mikor lelke már ismeretlen dimenziók felé szállott.

Ha a szív gyöngéd érzéseinek, megnyilatkozó szeretetének látására áhitozunk, ott vannak az örök szeretet letéteményesei, a nők. És kiváltképpen a fiatal leányok, a kik ez élet nyomorúságából még mitsem láttak, csak a női lélek finom ösztönével sejtik az a sok könyvet, a mely fölszárításra vár. Nos, Budapestben egyesületet alapítottak a leányok. A gazdag leányok összeállottak, hogy segítsenek a szegény lányokon. Bizony itt van segíteni való. A szegény leány sorsa a legkeserveesebb a világon. Leánynak születni, szegénynek lenni küzdeni a kenyérért s megőrizni a szív vidámságát, üdeségét. — nagy dolog ez kérem. Főképp nagy városban. A nagyváros ezer kísértéssel van tele s ha szép is a leány, annál nagyobb a baj. Istennek tetsző szép cselekedet az és szociológiai tekintetben is fölötte fontos, a mit a bájos leányszerep gyöngye vállaira vesz. Áldott legyen minden kéz, a mely a szegény leányoknak egy-egy könnyét letörli.

Azonban essék szó az erősebb nemhez tartozó ifjúságról is. Ok is nevezetességei a hétének. Albion fiairól van szó, az oxfordi egyetem athlétáiról, a kik eljöttek hozzánk kódos hazájukból; eljöttek, láttuk őket s ők győztek. Ne panaszkodjunk most e kedvezőtlen eredmény miatt, hisz Anglia mindig a sportok házája volt, a hol állannak, kormányoknak egyaránt nagy gondja van a testi nevelésre; nálunk a testedzés sokszerű kultiválását alig pár éve kezdte meg néhány lelkesebb fiatalember. Ne panaszkodjunk az eredmény miatt, inkább tanuljunk a brit labdarugóktól. Tanuljunk pedig ne ügyességet és erőt, e tulajdonságok, miket megtanulni amugy sem lehet, meg vannak bennünk is. Tanuljunk meg tőlük, hogyan kell élni. E szép, szálas brit legények nem éjszákáznak a fehérszal mellett, füstös kártyaszobában sem ülik az időt, erő- és életfogyasztó szenvedelmek sincsenek. Az ő életmódjukat puritán egyszerűség jellemzi. Az egészséges, rendes élet tartja épségben erejüket, óvja meg ügyességüket. Az angol generáció azért nem csenevészik el.

S látva e szálas, vállas, derék legényeket, szívünkbe mégis szomorúság költözik. Hogy ez a faj már negyedébe pusztul és nyomorodik a délafrikai harcmezőn! Hány vértől el apró geurilla-csatázásban s oh, még hányra vár halál.

De talán nem. A transzváli sikokon megjeleent fehér lobogóval a parlamentair, s a merre elhalad, tiszteletteljesen nyitnak számára utat. Lerongyozódott, elcsigázott marcona hadfiak szívében reménység, éled mindkét részen. Hátha a fehér zászlós lovas paripájának patkója nyomán kinyílik a béke olajága . . .

A Tisza-család

arad megyei birtokai.

(A borosjenői végvár történetéből.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 29.

Tisza Kálmán, mint tudjuk a borosjenői előnevet bírta s őseink a tizenhetedik század első felében Arad megye területén kiterjedt birtokuk volt. Ők birtokolták magat Borosjenőt, azonfelül Agyát, Szintyét és Kisjenőt.

A borosjenői Tiszák őse: Tisza György a tizenhetedik század elején bakkant föl Makón. Deák ember, kortársai litterátus-nak mondják. Nemcsak a tudományhoz értett, de a vagyonszerzéshez is. Makóról nyilván a török elől menekült Boros-Jenőbe, a mely végvár volt a török hódoltság határán, a hol a vár árnyékában sok futott nemes húzta meg magát. Teleki Mihály, Székely László, a kik az erdélyi fejedelemség utolsó napjaiban, Apafy Mihály alatt nagy szerepet játszottak. Boros-Jenőből vetődtek Erdélybe, a mikor a török azt is elfoglalta. Hatalmas nemes fészek volt ez a végvár a XVII. század első felében; a Tiszák ott a Székely Mózes pusztá kuriáját vásárolták meg. Tisza György 1636 ban I. Rákóczi Györgytől zálogcímen, hatszázforintért, jobbára hódoltság területén, Arad, Zaránd és Temes vármegyében, tizennégy falura és pusztára kap adományt. Az Arad megyében jó birtokos Cserepes-családból házasodott. Váradon házat szerzett, egyik leányát az erdélyi püspöknek, Culai Györgynek, a másikat Ujházi László borosjenői kapitánynak adta feleségül. Fia, István, a vagyont és a családi nimbust egyaránt hatalmasan gyarapította. Tisza Kálmánig ő az egyetlen a családban, a ki jelentősebb politikai szerepet játszott.

Hogy Boros-Jenőt, utóbb Váradot a török elfoglalta, Rákóczi György lengyel háboruja volt az ok. Boros-Jenő föladásáért Rákóczi György Ujházi Lászlót, a Tisza István sógorát, a „tobzódó, rusnya, részegeskedő tiszte” harmadmagával lefejeztette; de ezzel nem gátolta meg a török hódoltságot és nem erősítette meg ingó fejedelmi székét. Tisza Istvánt az új fejedelem, Barcsay Ákos szabadította ki sok törődéssel a Jedikulából. Ekkor Barcsayhoz állott, a miért Rákóczi György vetette fogságba s Rákóczi haláláig Váradon volt fogoly. Várad elestével minden vagyona a török birtokába került, a hol harmincadon volt, onnan Kővárba főkapitánynak, onnan végül Dévára a fiskális jószágok igazgatójának. Várad ostroma alatt az Aranyosbástyát védte igen vitézül.

Ilyen körülmények között, ezen az uton került a Tisza-család Erdélybe egy teljes századra. A család nem volt többé vagyonos; jó ideig nem is gondolhattak az elfoglalt arad megyei birtokok visszaszerzésére. Fél évszázad alatt a török kiszorult Magyarországról és az Erdélybe futott Tisza István unokája, Tisza György, prókátorságra adta magát, megpróbálta az elvesztett birtokok visszaszerzését és ezért, a hagyomány szerint, többször utazott Tordáról Bécsbe lóháton. Minthogy azonban a pörben nem biztatott egészen, más uton is megpróbálkozott a vagyonszerzéssel. Igen praktikus ember volt. Osszegyűjtött, lemásolt, hitelesített minden oklevelet, a melyek jogát az elvesztett birtokokhoz bizonyíthatták s várta, de nem tétlenül, hogy a sikeres pörösködésnek is

megjön a maga ideje. Tordán telepedett meg az exulok utcájában, ahol jobbára hozzá hasonló, futott nem sek laktak. Háromszor házasodott, mindig *beneposszessionátus* családból. Torda vármegyének volt főjegyzője és alispánja; amikor azonban a prókátorkodás jobban hajtott a megyei szolgálatnál, lemondott tiszteiről. Amint fia, László, férfivá nőtt, a pőrös javak visszaszerzését is rábízta.

Nemzetes Tisza László uram pörét a modena herceg ellen, amelynek tárgya *Agya, Szintye és Kis-Jenő* birtokok voltak, megnyerte. A váradi jezsuitákkal pedig kiegyezett Gyapju birtokán. Ez az örökség Vár di Kiss János magvaszakadtával származott a Tisza-családra. A pör tovább folyt két évtizednél. *Hajós János* és *Lehotzky Dániel* országos híri fiskálisok pöröltek a Székely-Keresztúron lakó Tisz László nevében. „Tisza László, (a mint tréfásan mondták) meztlább jött Pestre, hintóban, hat szürke paripán“ tért vissza családjához, mikor a pör eldőlt. Addig azonban fusz esztendőnél tovább pörösködött. Egy *Szölösi János* nevű kereszturi fiskális a maga és *Jób János* álnév alatt vádat tett a Kurián, a mikor a pör már a Tisza László javára fordult, hogy Tisza hamis oklevéllel és hamis tanukkal bizonyított. Nem a bizonyítás volt hamis, de a vád s ez nemsokára ki is sült.

Időközben a modenai herceg kezén levő birtokok a királyi kinestár birtokába kerültek s ez a birtokok fejében Gesztet, Mező-Gyánt, Bogvoszlóházát és Csegödöt kínálta cserébe. A kínált birtok nagyobb terület volt a pörölt uradalmaknál, de kevesebb hasznót hajtott; Tisza László elfogadta a cserét s 1760 őszén, tehát száz esztendővel a váradi futás után, beiktatták uradalmába. Apja már nem élt, öcsce barát volt. leánytestvéreivel már előbb kiegyezett egyedül az övé volt tehát a mértföldekre terjedő, jobbára lakatlan puszta. Volt ugyan még fogja a volt hódoltságon tizennyolc faluhoz, de többé nem pörösködött.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

Az ifjuság a színházban.

— Ifjusági előadások. —

Nem tartozom a hivatalos szini-bírók gárdájába, azért mégis elérkezettnek találom az időt, hogy magam is, mint az ifjuság nevelésével foglalkozó egyén, a színház kérdéséhez nozzászoljak.

Az ifjuság nevelési kérdésében egyik nevezetes faktor a színház és bizony igazat kell adnom az önök *Carolus*-ának, amikor kiméletlenül ostromozta azt az irányt, mely színházunknál lábra kapott. Mi tanárok a legnagyobb igyekezettel azon vagyunk, hogy a zsenge ifjuság lelke a magasztos, az ideális szépért és jóért rajongjon, hogy tisztult és nemes leforgással vessen meg a maga és ezzel hazája jövőjének alapját.

Nemes törekvésünk azonban hajótörést szenvedett azon láhaságokon, ledérségeken és erköcstelenségeken, melyek a színház utján vitettek be a társadalomba, a családi szentélyekbe, sőt magába az iskolába is.

A szinügyi bizottság mulasztást követett el, mert nem volt teljesen körültekintő, nem volt figyelemmel arra, hogy a színházat az iskola, az iskolába járó ifjuság szempontjából is bírálat alá kell venni és ebből a szempontból is látandó el a szinidirektor utasítással.

Örvendétesen veszünk tudomást arról, hogy *Zilahi Gyulának*, az új szinidirektornak van érzelme az ifjuság lelki és szellemi szükséglete iránt és hogy felvette programjába az ifjusági előadásokat.

A tanterv szerint az irodalom tanításánál a klasszikus szinművek olvasásával és magyarázásával foglalkozunk. A színház tehát segítségünkre jó és a közvetlen szemlélet alapján megkönnyíti és elősegíti a tanterv üdvös intézkedéseit.

K lozsvártott az ifjusági előadásokat olyképp rendezték a színházban, hogy írók és tanárok a színpadról rövid előadást tartottak és megértelmezték az ifjuságnak a halhatatlan költők művét. Ezek az előadások nem tévesztették el a hatást; okult belőle az ifjuság, de a jobb iránt lelkesedő közönség is.

Ugyanezt a rendszert ajánlom a mi színházi igazgatónk szives figyelmébe is, és meg vagyok róla győződve, hogy ebbeli fáradozásában a nagy közönség a legnagyobb mérvű támogatásában fogja részesíteni.

Egy tanár.

* *Karácsonyi Mariskáról Zilahi* társulatainak szépszinmű énekesnőjéről, aki a napokban *Balla*, szombathelyi társulatától bucsuzott, ez alkalommal a „szombathelyi ujság“ a következőket írja: Itt csak Karácsonyi Mariskának rendkívül kedves Lilijéről akarunk szólni. Karácsonyi ritkaság, kellemes hanggal rendelkező s játékában is mindig helyes felfogással és nem külső sikerrel kedvelteti meg velünk magát. Mai játéka felette áll minden eddiginek. A szerelmes gyermekleányt, az unalmas férj mellett szórakozni vágyó asszonyt, a szigorú nagymamát nála diszkrétebben, finomabban és előkelőbben senkisé is játszhatja meg. Mai éneke pedig felette áll minden kritikának. Nem csuda hát hogy minden énekszámát megkellett ismételnie s olyan lelkes tapsban rég nem részesült senki színpadunkon, mint ő. Ép ilyen dicső és kedves sorokkal emlékszik meg Karácsonyi Mariskáról a „Vasvármegye“, mely azt írja, hogy Karácsonyi asszony távozása jelentékeny vesztesége a társulatnak, a közönség pedig nehezen fogja nélkülözni az operettekben és népszinművekben az ő kellemesen csengő, színes hangját, eleven játékát. Hasonlóan ír róla a Szombathelyi Friss Ujság is. Karácsonyi Mariska különben husvét két napján a szegedi színházban vendég szerepel. A „Vereshaju“, „Tündérlak Magyarhonban“ és „Csikós“ népszinművekben lép föl a „Csikós“-ban bucsuzik *Békesi Gyula* is, aki az aradi társulat baritonistája lesz. B. Szabó József, az aradi társulat énekes bonvivánja, a „Páholy“-ban bucsuzott el a szegedi közönségtől. A kitünő színészt a közönség lelkes ovációkkal balmozta el és egy hatalmas babérkoszorún kívül egy értékes mellét kapott emlékül. B. Szabó és felesége Karácsonyi Mariska, a jövő hét elején jönnek Aradra állandó tartózkodásra.

* *Három művész nő hangversenye.* Április hó 13-án hazai zenei életünk három tündöklő csillagának művészetében fog gyönyörködni városunk zeneértő közönsége. Kettes közülök: *Hollósy Kornélia* és *Kelen Ida* bejárták már a világ városok hangversenytermeit, sok sok babért arattak és mindenütt dicsőséget szerettek a magyar művészetnek. A közelmúltban Budapesten a Royalban tartottak ismét hangversenyt két zongorán, melyről a „Pester Lloyd“ többek között ezt írja: „Ünepnek tekintti a fővárosi zenekedvelő közönség azokat az estélyeket, melyeken ez a két művész nő játszik. Érett, egészséges tudást hoznak a pódiumra és a mi eddig utól nem ért összjátékuknál is fontosabb: a két művészi lélek egy individualitást, egy karaktert, egybeforrt erőt és tökéletes, eszményi tiszta harmóniát fejez ki. Az ő négykezes játékukban van valami a legkritkább fajta speciálisból. Ebben a játékban van klasszikus mélység, imponáló bravúr és felülmúlhatatlan technika. Évek mulnak el, míg oly tiszta élvezet-höz jut az ember, a milyenben az ő csodás játéka alatt részünk volt. A közönség tombolt és a két művész nő rá dást játszott, stb.“ Az aradi hangverseny érdekességét nagyban emeli *Diósné-Handel Barta*, az Opera primadonnájának közreműködése. A fővárosi kritika legnagyobb elragadtatással ír róla. Ez érthető is, hiszen minden dala kifejezője a művészi szépségnek, a tökéletesnek. Amint értesülünk, a művész nő nagy, nehéz műsort hoznak magukkal.

Az estély, tekintve, hogy színházi előadás nincs, 7 órakor kezdődik. A hangversenyt *Révész Nándor* rendezi. Nála válthatók meg előre a jegyek. I hely 6 korona, II. hely 4 korona. állóhely 2 korona.

* *Ismerős színészekről.* A kassai színházban április hó 2-án fog bemutatkozni „Essex gróf“ ban *Keszler Ede* hősszerelmes és *alocsa Róza* drámai anya. A *Bács-pár* április hó 4-én lép fel ugyanott először a „Fourchamboult család“ drámában.

* *Szinigazgatók szövetkezete.* Érdekes és életrevaló eszme merült fel a vidéki színházak igazgatói körében. Az a tervük ugyanis, hogy szövetkezetet létesítsenek egymás közt kétszáz-ezer korona alaptőkével a célból, hogy egymásnak művészi programjuk megvalósítását megkönnyítsék és egymást a kedvezőtlenebb nyári szezonban anyagilag támogassák. A szövetkezet valamennyi tagja számára vásárolná az előadandó darabokat, esetleg diszleteket és ruhatári cikkeket is együtt közös forrásból szereznek be és főképp nyaranta, amikor a legtöbb direktornak rosszul megy a dolga, kölcsönrel támogatják a megszorult igazgatót. Vaszinü, hogy ez a terv mielőbb megvalósul.

* *Szabad Lyceum.* Pénteken, április 4-én délután 5 órakor *Striner József* tart felvaszást, mely alkalommal *Rozsnyay Kálmán* 80 vetített képet fog bemutatni. Az előadás kivételesen a városház disztermében lesz. Belépő-jegy a pénztárnál kapható, ára 40 fillér.

Bontják a templomot.

(A minoritákról s a régi templomról.)

Írta: Műlek Lajos dr.

Arad, március 29.

Rövidke néhány hét és a csakány veszi át uralmát, a százados templom romba dől. Ott, hol annyi évtizeden át hirdették soha sem lankadó buzgalommal az Ur igéjét, az igaz szeretet szavát, kő kövön nem marad, eltűnik a föld színéről, hogy phönixként szebben, díszesebben emelkedjék ki s hirdesse századokon át tovább a halhatatlan Isten örök dicsőségét.

Arad leiki szükségleteit 200 év óta a minorita-rend látja el. Letelepődtek ide s oly hosszú időköz át nem volt közülök egy sem, ki szeretettel ne csüggött volna e városon, s ne szerette volna igazán hazáját. Magyarok voltak ők és azok is lesznek mindenhá: szívből, lélekben, testben egyaránt. Megmutatták a szabadságharcban is, mire képes a hazaszeretet. Szenvedtek sokat, de a szenvedés édes volt, mert az édes hazáért viselték a szenvedést.

A statisztika hivatása kimutatni, hány párta adott áldást a rend? (És mennyi volt ezek között a boldog!) Hányan születtek, hányan tértek az örök életbe vissza? Kisérik ők a hiveket, a bölcsőtől a sirig.

Most a templomot lebontják. Kicsiny az már szük a megszapordott hiveknek. Építének díszesebbet, nagyobbab a város szépitésére, a hit dicsőítésére. Az öreg épület romba dől, helyére új jó. A harangok leszállnak az ócska toronyból, hogy felrepüljenek az ujba, hirdetve hűségesen az Isten hatalmát, irgalmát, végtelenségét.

Az alkalommal, midőn a bontás okozta köporfüst az ég felé száll, midőn a kereszt a csucsról lekerül, hogy azután az új bazilika tetejére tétessék fel: indokolt néhány szóval megemlékezni a lelkészkedő minoritákról. Előre bocsájtom, hogy a rend a városi plébániát vezeti Aradon, ezért a megyés püspök lelki főnöksége alatt áll. Különbösen független testület. A rendfőnök közvetett, a házfőnök közvetlen vezetői joggal bír. A legmagasabb fórum a Rómában székelő, s az összes minoriták felett álló főnök, ki azonban csak theoretikus hatalommal bír. A keresztény vallás egy nagy lánc, mely az egész világ hiveit összekapcsolja, de e kapocs nem jelent egyebet,

mint azt, hogy „egy atyának vagyunk gyermekei.“ A pápa látható vezér, ám egyebekben hazánk szerzetei a maguk lábán állnak és járnak.

Az egész országot, s így városunkat is a török uralta. De végre is eljött a felszabadulás órája, s a haza lerázta a rabigát: szabad lett. Az Istenben vetett bizalom megtermé gyümölcsét; a pogány zsarnokságot, a tiszta vallásosság váltotta fel. A városnak lelkész kellett: a gondviselés ide vezette a minoritákat. Letelepültek, templomot építettek, s az aradi iparosok vetekedve hordták össze az építési anyagot, hogy gyorsan készüljön el a hit menhelye. A múlt század elején készült el az épület, s a hitet egyesítse a hazafisággal, a torony csúcsán a keresztet az ország címere ekesíti. — Szép ünnepély volt a templom felszentelése. Részt vett az egész kamarai város (Arad akkor még az volt; a felszabadítás néhány év múlva történt meg, midőn a megye ellenzését is megtörni sikerült.) Mindenki örvendett a templomnak és sietett kivenni részét az ünnepségektől. A város akkor csaknem oláhok és szerbekből állott. Keyés volt a katolikus. És ma? Ma a lakosság két harmada az, és a mi fő: magyar szó a teljes értelmében. És ebben mily tekintélyes része van a rendnek! Mindenki tudja, az egész város érzi azt.

A gáji templomot is a minoriták látják el. *Kosztka* Libor házfőnök eszközölte ki az építési engedélyt. A templom 1858-ban adatott át rendeltetésének. Most van szó arról, hogy a gáji kirendeltség helyébe állandó lelkész menjen a külvárosba a minoriták közül, ki folyton rendelkezésére álland a hiveknek. Nagy dolog ez, a magyarság erősödésének alapja.

A lebontás alá kerülő templomban a plébános-helynökök elseje 1702-ben *Höflich* Kamill volt. Midőn a mostani templomot felszentelték, *Rácz* Jeromos vezette a plébániát; a szabadságharc idején *Kosztka* Libor volt a vezető. És hogy ma kik vezetik az aradi egyházat, nevekben emlegetni nem kell. Ismeri őket az egész város és szeretik őket vallás- és nemzetiség különbség nélkül. Meg is érdemlik. A kinek közelebről van szerencsége ismerni a lelkiatyákat, az látja: mi a szeretet. Testvérként szeretik egymást, s ha egyiket, másikat kötelessége másfelé szólítja, könyes szemekkel hagyja el a társházat és könyes szemek kísérik utjában.

Epüljön fel az új templom; legyen látható tanuja a világot mozgató láthatatlan hatalomnak és hirdessék e templomban az ígét a minoriták még századokon át.

Hatalmas Isten légy velünk. „Oltalmazd Aradot!“

A lebontandó templom felépítése annak idején sok nehézségbe került a katonai parancsnokság magatartása miatt, a mely — *ex ratione defensionis* — hosszu ideig ellenezte, hogy a templom tömör, erős épület s a torony kellő magas legyen. *Műlek* Lajos dr. fönti szép cikkével kapcsolatban érdekesnek tartjuk itt *Lakatos* Ottó könyve nyomán elmondani a templom építésének történetét.

Höflich Kamill atya letelepedésének helye mintegy 800 lépésnyi távolban volt a törökök által a Rácvárosban épült váról, a kis Maros ága innenső részén, a Németváros közepén, hol kápolnát emelt, melyben az isteni szolgálatot végzé, s melléje lakásul egyszerű lakot is épített, mely épületek azonban a Rákócy betörés alkalmával, 1707. július 16-án, a kurucok ostroma alatt hamuvá égtek. Az aradi lakosok lelkészükkel egyetemben menekültek a városból. 1710-ben biztosabb anyagból, habár alacsony, mégis a kívánalmaknak megfelelő új templomot épített Kamill atya, melyhez 1725-

ben a Főtér diszítésére, a szerzet egy nyolc öl magas tornyot emelt a maga költségén. A templom mellett a rend tagjai számára apró lakások is emelkednek, melyek még 1752-ben fennállottak ugyan, de már egészen roskadozó állapotra jutottak.

1751-ben, április 3-án *Engl* Antal wagreini gróf csanádi püspök, limburgi *Limburg* Jenő kanonok, *Votkai* és *Brankó* Pál temesvári szerb plébános segédlete mellett tette le a páduai szt. Antal tiszteletére emelt és most is fennálló templom alapkövét. A munka oly gyorsan folyt, hogy 1752. év október elején a templom szentélye és ahhoz mellékelt sekrestye kőboltozat alatt állott. Amde november 8-án, az építkezés ügyében *Lobkovitz* herceg tábornagyrhoz oly értelemmel érkezett a várba, hogy miután a minorita atyák, a bécsi udvari haditanács mellőzésével a szentély falait szilárd anyagokból kezdték építeni kőboltozattal, a templom további építése megszorították akképen, hogy felügyeljen arra, miszerint a templom hajójának falai, csakis két láb vastagok legyenek kőboltozat nélkül, a kolostor épület falai pedig egy és fél láb vastag, maga pedig az épület földszinti legyen. A templom építése tehát be lett szüntetve. Végre 1758. július 13-án legfelsőbb helyről engedély érkezett az építés foganatosítására ama feltétel alatt, hogy a minorita szerzet állítson ki oly értelmű térítvényt, melynek erejénél fogva, ha majd a szükség igényli, a templomot és kolostort saját költségén le fogja bontani. A szerzetes ház, a kívánt térítvényt kézbesítette a cs. vári parancsnokságnak.

Szmolnik házfőnök még azon évben szerződést kötött *Jenová* egyed építőmesterrel, a ki egy év alatt a templom hajó falait tető alá vette, a menyezetet pedig bedeszkázta, miután a cs. katonaság azt téglaboltozattal ellátni határozottan megtiltotta. Ha a templom tervezési intéi építését nem gátolja a katonai önkény, ugy a templomnak mind külső, mind belső alakja ma más volna. A rend költségén épített templom belső terjedelme 133 négyszög öl. Ha egy öltre kilenc embert számítunk, a templomban 1197 ember fér el. Ugyan e számnál már sokszor sokkal többen is voltak benne.

1761-ben a templom alja négyszög márványtal rakatott ki. Ugyanazon évben készült a kórus s az orgonát *Janicssek* Károly pozsonyi művész állította össze. Az asztalos munkák *Pigler* János helybeli mestertől kerültek ki, az oltárt, képeket *Schizler* Nándor festette; a szobrokat *Eberhardt* Ferenc készíté. Minthogy az 1725-ben emelt nyolc öles torony, a templom emelkedése által eltörpült és az épület és torony közt arány nem volt, e század elején 1806-ban a szerzet a torony kiépítésére gondolt. A várbeli parancsnokság azonban oly szigorú tilalommal lépett fel, hogy a már emelt részt is le kelle bontani. 1812-ben új kísérletet tett a házfőnök a torony emelésére, de a munka ép oly szigorral gátoltatott meg, mint ezelőtt hat évvel.

1819-ben legfelsőbb engedély érkezett, mely meghatározza, miszerint a várból 300 öl lőtávlatot számítva, azon kívül, mindenki építhet a városban bár mily magasságban. A minorita szerzet tehát 1821-ben *Höfer* kőműves mesterrel szerződött, a torony kiépítését megkezdé, mely munkálat 1823. május 12-én ért véget. A fődelet *Fett* Nándor ácsmester rakta a falakra s július 20-án a városi tanács, a céhek és roppant nép jelenlétében, az aranyozott gomb és a vaskereszten áttört műmunkával diszített Magyarország címere ünnepélyesen tételt fel. Ez ünnepélyt fényes „Pe Deum“ fejezte be.

A templomot legutóbb *Jánossy* Demjén rendfőnöksége alatt nagy költséggel restaurálták, majd *Csák* Cirjék dr. a jelenlegi provinciális, a kolostort alakította át a viszonyoknak megfelelően. A templom új harangjait csak a múlt nyáron helyezték el a toronyban, most ezeket is leszedik s ideiglenesen pihenőre teszik.

SPORT.

+ Az aradi torna egyesület husvéti szünideje után április hó 1-én, azaz kedden újból megkezdte működését. A torna- és vívó-órák a régi rend szerint tartanak, es pedig: hétfőn,

szerdán és pénteken tornázás, kedden, csütörtökön és szombaton vívás tartatik.

+ **Armentani diadala.** Gráczból írják *lapunknak*, hogy az ott a napokban lefolyt nemzetközi vívóversenyen *Armentani* vívómester, a szegedi vívóegyesület művezetője ki az aradi vívóversenyeken is élénk feltűnést keltett, aranyérmert nyert, a voltversenyben karddal második lett és Fülöp szászkóburg-góthai herceg tiszteletdíjt nyerte el. A jeles fiatal mester már huzamosabb idő óta buzgókodik Szegeden a vívósport fejlesztésében.

Automobilok közlekedése Arad utcáin.

(A főkapitány szabályrendelet-tervezete.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 29.

A mi városunk előjárósága előrelátó. Mi még távolról sem ismerjük azt a betegséget, a mit általánosan *automobilizmusnak* hívnak, sőt *automobilistáink* sincsenek, a főkapitány azonban már elkészült szabályrendeletével, mely az *automobil közlekedést* szabályozza Aradon.

Ezt azonban távolról sem gunyból írjuk, sőt dicséretére az előjáróságnak, amely kellő előrelátással idejekorán igyekszik elejét venni annak a sok szerecsétlenségnek, amit más városokban a száguldó automobilon okoznak. A szabályrendelet még sem véletlenül készült, hanem ennek szerkesztését már akkor határozták el, mikor a tanácshoz egy vállalkozó az iránt folyamodott, hogy engedélyt adjanak neki vállalatyszerű automobil fuvarozásra. Ez a kérelem akkoriban méltán keltett konsternációt az aradi bérkocsisok között, kiket tekintélyes jövedelemtől fosztott volna meg az automobil-omnibusz.

Ez a vállalkozás azóta már dugába dőlt (állítólag *Szelle* József lett volna a finanszírozója), a főkapitány azonban teljesítette feladatát és elkészítette a szabályrendelet-tervezetet, mely miután a jogügyi- és közlekedési-bizottságok áttanulmányozták, a május havi közgyűlés elé kerül.

A szabályrendelet szükségszerű megszorításban részesíti az automobilistákat épügy, mint annak idején a kerékpárosokat. A szabályrendelet első szakasza ugyanis azt tartalmazza, hogy ugy a személy, mint a teherszállításra csakis olyan automobil-kocsik használhatók, a melyeket előbb a főkapitány elnöksége alatt a főmérnök és az aradi mérnök- és építész-egyesület egy kiküldöttjéből álló bizottság forgalomképesnek nyilvánít, s amely azonkívül folyó számmal és a kapitányi hivatal bélyegzőjének lenyomatával van ellátva.

Az az automobil nyilvánítható forgalomképesnek, mely teljesen veszélytelen, előre és hátrafelé hajtható, megbízható szerkezettel bír, erős hangu jelző-kürttel, intenzív lámpával van ellátva, s kifogástalan fékrendszerrel bír.

Az automobil vezetésére csak az jogosult, aki a fenti szakbizottság előtt vizsgát tett s ez alapon „automobil-vezetői jogosítványt“ kap. Ilyen képesítést az nyerhet, aki az általános hajtási szabályokat és a kocsit teljes szerkezetét ismeri s aki az automobil indításában való jártasságát elméletileg ugy, mint gyakorlatilag beigazolta.

Kétkerekű, ugynevezett *motorkocsikkal* azokon az utcákon, melyeken a kerékpározás tilos, közlekedni nem szabad, s más utakon is a bicikli sebességénél gyorsabban hajtani tilos. Három- és többkerekű automobillal közlekedni csak ott szabad, ahol más személyszállító fogatok járnak.

Szeles utcákban, hol a forgalom aránylag nem nagy, 12 kilométernyi sebességgel, nagy-

forgalmu szük utcákban 10 km. gyorsasággal szabad haladni, végül ott, ahol a közönség nemcsak a járdát, hanem az uttestet is használja közlekedésre, csak emberi lépések gyorsaságával szabad közlekedni. A külvárosokban 20 km.-ig fokozható a sebesség.

Tűznél és árvíz alkalmával minden automobil a rendőroket és tűzoltókat ingyen köteles vinni a veszély helyére, — ha oda eljutni lehetséges.

A kocsivezető a rendőr intésére mindig köteles megállni; kocsiját nyílt utcán elhagynia nem szabad. Hajtás közben sűrűn kell kürtölni s baleset alkalmával azonnal megállván, a rendőri intézkedés bevárando

Ha a kürt vagy lámpa elromlik, a gépvezető köteles azonnal a legközelebbi mellék-utca hájtani s ott csak az emberi lépések gyorsaságával haladhat.

Idegenek csak úgy automobilozhatnak Aradon, ha arról, hogy gépük jó karban van, kapitányi engedélyt nyernek

Aki a szabályrendelet ellen vét, 100 korona pénzbüntetéssel és öt napi elzárással büntethető.

Végül, ha valaki az automobil fuvarszerelesen használja, úgy erre vonatkoznak a bérnatkozók a bérkocsikról alkotott szabályrendelet intézkedései is s ilyenkor az utirányt s a viteldijakat a *főkapitány állapítja meg.*

Ez főbb vonásokban a szabályrendelet, a mely még két bizottság retortáján fog keresztül menni.

Zichy Géza gróf Aradon.

(A Zichy-hangverseny előkészületei.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 29.

Minden tulzás nélkül mondhatjuk, hogy az aradi Zichy-hangverseny és gróf Zichy Géza lejövele iránt, az egész város érdeklődik. Ez az élénk, nem lankadó és az aradi társadalom minden rétegében megnyilvánuló érdeklődést méltán keltették fel azok az igazán nagy stílusú előkészületek, melyeknek célja az aradi Zichy-hangversenyt és a zseniális poéta zeneszerző aradi tartózkodását, minden tekintetben fényessé tenni és a magyar zeneművészet egy ünnepnapjává avatni. Ez a nap azonban nemcsak a magyar zeneművészet, a magyar szellem ünnepe lesz, hanem ünnepe lesz a jótékonyágnak is, mert hiszen köztudomású dolog, hogy a színházban felemelt helyárok mellett rendezendő hangverseny tiszta jövedelme fele részben az aradi *telenceház* és fele részben az aradvárosi tanítók segély alapja nemes intézményeinek fog jutni.

A hangverseny egyik nevezetessége lesz: a számban és erőben hatalmas énekkar. Ily nagy és erős énekkart már rég, nagyon rég nem hallottak Aradon. Maga az énekkar hanganyaga pedig valóban remek, és kik a próbákat hallgatták már most csodálkozással beszélnek arról az elementáris erőről, melyet a fortéban fejtenek ki és a lány, leheletszerű, zsongó pianissimo-ról, melyek nagy hatást fognak előidézni.

A „Dolores“, ezen gyönyörű kompozíció előadásának sikeréért már maga a nagyszerűen összeállított és *Sperber* Frigyes tanár által kitűnően betanított énekkar is kezeskedik ugyan, de a nagy művészi sikert még inkább fokozni, még inkább biztosítani fogja az a körülmény, hogy a magánszólamok a legjobb, a leghivatottabb erők kezeibe vannak letéve. Teljesen elég, ha a neveket felsoroljuk. A szoprán szolót (Dolores) dr. *Radány* Dezsőné urnó, az alt szolót (zárdafőnöknő) *Brunhuber* Mariska urhölgy, a

tenor szolót (Fernando) *Ráskai* Miksa, a basszus szolót (remete) pedig *Sarlot* Lajos fogja énekelni.

Mondanunk sem kell talán, hogy kitűnő lesz a körülbelül hetven tagból álló zenekar, melyben felkérés folytán Arad összes elismert hivatásos és műkedvelő zenészein kívül még a katonazenekar negyven tagja is közreműködik. A hangversenyen közreműködők száma ilykép körülbelül *száznyolcvanra* fog rugni.

Gróf *Bréda* Viktorné urnó elnöklete alatt a rendező bizottság, *Vincze* Miklós elnöklete alatt pedig az Oratorium egyesület vezetősége fáradságot nem ismerve munkálkodnak a hangverseny sikerültén és gróf *Zichy Géza* Aradon időzése programjának kidolgozásán. Tervbe van véve hogy a hangverseny után fenn a színpadon hölgyekből álló deputáció fogja a grófnak a közreműködést a jótékony intézmények nevében megköszönni. A neves és előkelő vendég tiszteletére *bankettet* is rendeznek. Gróf *Zichy Géza* valószínűleg még más ünnepeltetésben is lesz része Aradon.

A „Dolores“-ből a jövő héten hétfőn este 8 órakor a férfikar, csütörtök délután 5 órakor a női kar, szombat este 8 órakor pedig az egész énekar részére lesz próba. A zenekarba való közreműködésre felkért urak részére szerdán este 8 órakor lesz zenekari próba. A próbákat a templom-utcai polgári fiú-iskolában tartják.

Az új színházi szezon.

(Az első hónap teljes műsora.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 29.

Zilahi Gyula társulatának tagjai már a legnagyobb részt megérkeztek Aradra s ez idő szerint — lakást keresnek, a mi elég prózai, sőt meglehetősen unalmas foglalkozás. Április elején már az egész társulat együtt lesz, s rövidesen megkezdődnek a próbák, hogy mikor az új színházi szezon első estéjén felgördül a függöny, össze legyenek tanulva a szereplők s az *Aradi Nemzeti Színház* aegise alatt jó előadásokat produkáljon a *Zilahi*-regime.

Az új társulat, mint tudjuk, május 1-én kezdi meg az előadásokat, melyeket egyelőre még nem a nyári színházban, hanem a kőszínházban tartanak. Május hóra huszonöt előadásra *bérletet* nyit az igazgató. Ez iránt *Gonda* László pénztárosnál lehet majd a legközelebbi napokban intézkedni.

Az igazgató és *Polgár* Sándor művezető már összeállították az egész májusi műsort, a mely eléggé érdekes és változatos. A három első napot a megnyitó előadás tölti be. A negyedik nap vasárnapra esik, ekkor délután mutatják be a disz-előadás programját, este pedig a *Falurossza* kerül színre. Az újdonságok közül májusban bemutatják a *Katalin* operettet, a *Balaton* rege című regényes színművet s a *Pillangó kisasszony* énekes színművet. Az operai előadások során színre kerülnek *Faust* és *Mártha* két-két előadásban. Lesz egy *Matiné* is, május 15-ikén déli fél 12 órakor. Ennek programját később állítják össze.

Új dolog lesz még, a mit a programban látunk, az *ifjúsági előadás*, mely a középiskola tanulóknak van szánva. Az első hó műsóra két délutáni ifjúsági előadás van felvéve, mindkettő szerdai napra esik. Egyiken *A király házassodik* vígjátékot, másikon a *Bánk bán* tragédiát adják.

Az operákat, operetteket és népszínműveket *Polgár* Sándor fogja rendezni, a drámai műfajokat *Zilahi* Gyula, *Csiky* László és *Mariházy* Miklós. Az esti előadások május hóban fél 8 kor kezdődnek, a délutániak pedig fél

háromkor, a mihez a vasárnapi közönségnek, mely évek hosszú sora óta a fél négy órai kezdethez, van szokva, még hozzá kell — törődnie.

A május hónap műsor részleteit az alábbiakban ismertetjük:

Május három első napján, csütörtökön, pénteken és szombaton *megnyitó disz-előadás* lesz, melynek műsora a következő: Nyitány, *Zichy Géza* gróftól. *Somló Sándor* prólogja. — Erzsébet belépője a „Tannhauser“ operából *Ő* irta *Herczeg Ferencz*. *Várady Antal* dr. prólogja. *Mohács* után, *Bartók Lajostól*. *Abrányi Emil* prólogja. *Falus* tréfa, *Géczy Istvántól*. Hymnusz. Ugyanezt a műsort május 4-én, vasárnap délután fél 3 órakor is bemutatják. *szállított helyárrakkal*. Az első rendes előadás vasárnap este fél 8-kor lesz, a mikor a „Falurossza“ kerül színre új berendezéssel és jelmezekkel.

Május 5-én *Heltai Jenő* prólogja nyitja meg az estét. Utána következik „A király házassodik“ vígjáték, a melyben *Zilahi* Gyula igazgatónak pompás szerepe van. Május 6-án *Balla Miklós* prólogja és a „Faust“ opera, az első opera-estély, fényes jelmezekkel és diszettekkel. Ebben mutatkozik be *Zilahiné* *Singhoffer* Vilma asszony. 7-ikén *Szavay Gyula* alkalmi prólogja (ezek a prólogok az egyes műfajokat vezetik be) s utána a „Nebántsvirág“ operette, melyben az új szubrett-primadonna, *Haller* Irma fog bemutatkozni. 8-án, áldozócsütörtökön délután a „Lumpáczius vagabundus“ megy, este pedig a „Tót leány“ népszínmű. 9-én a „Fedora“ színmű, szombaton a „Mártha“ opera. Vasárnap délután a „Tót leány“, este pedig a „Boccaccio“ operett, melyet az aradi színpadon már rég nem adtak.

Május 12-én, hétfőn az énekes társulat bemutatja a „Katalin“ operettet fényes jelmezekkel és diszettekkel. A címszerepben tudvalevőleg *Zilahiné* *Singhoffer* Vilma már a budapesti Népszínházban is brillírozott. Másnap kedden, az újdonságot megismétlik. Szerdán, 14-én délután ifjúsági előadásul „A király házassodik“ kerül színre, este pedig a „Katalin“ harmadszor. 15-én, csütörtökön déli fél 12-kor *matiné* lesz, míg este a „Mongodin ur felesége“, a pompás bohózat fogja a közönséget megkacagtatni. 16-án a „Bec-ület“ színművet adják, *Trast* gróf szerepében *Mariházy* Miklóssal, 17-ikén a „Katalin“ operettet negyedszer, 15-ikén, pünkösdi vasárnap délután a „Boccaccio“-t és este „Náni“-t, *Foillinusz* kedvelt népszínművét.

Pünkösdi hétfőjén két operette megy: délután a „Nebántsvirág“ és este a „A kornevillei harangok“. 20-ikén, kedden „Liliomfi“ énekes vígjáték. 21-ikén „XI. Lajos“, 22-ikén a „Faust“ operát ismétlik meg. 23-ikén *Moreto* pompás vígjátéka, a „Közönyt közönyvel“ kerül színre, 24-ikén „Bánk bán“ tragoedia, 25-ikén, vasárnap délután „Stern Izsák“ énekes bohózat és este a „Csikós“ népszínmű.

Május utolsó hetének programja ez: 26-ikén, hétfőn „Katalin“ operette, 27-ikén a „Balaton rege“, *Herczeg Ferencz* regényes új színműve, először, fényes jelmezekkel és diszettekkel. 28-ikén délután ismét ifjúsági előadás lesz, a „Bánk bán“, este a „Balaton rege“ megy másodszer. 29-ikén, Urnapján délután a „Csikós“ népszínmű, este a „Mártha“ opera. 30-án, pénteken a „Balaton rege“ harmadszor, május 31-ikén, szombaton a „Nevelő“ egyfelvonásos darab és a „Pillangó kisasszony“ énekes színmű, először, fényes jelmezekkel és diszettekkel.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi székely otthon folyó hó 31-én délután 6 órakor a Vasszálló helyiségében közgyűlést tart, melyen a belügyminiszterium által megerősítést nyert alapszabály értelmében az új tisztviselőket választják meg.

(*) Az aradi dalegylet elnöksége arra kéri énekkarának tagjait, hogy holnap, vasárnap délután fél 3 órakor pontosan és teljes számban jelenjenek meg a templom-utcai fiúiskolában, hogy onnan zászló alatt testületileg induljanak *Angyal* Dezső tagtársuk temetésére.

Konfliktus a csanádi alispán és a makói tisztviselők közt.

(Egy erőlyes rendentartás.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Makó, március 29.

Makó város képviselője pár hét előtt rendkívüli közgyűlést tartott. A gyűlésnek egy tárgya volt: Návay Lajos dr. alispánnak azon rendelete, hogy a város a vágóhidhoz még egy állatorvosi állást szervezzék.

A képviselő az alispáni rendeletet — mint az Aradi Közlöny akkor egészen részletesen megírta — nem teljesítette. Az állandó választmány sem tartotta szükségesnek még egy állatorvosi állás szervezését, a közgyűlésen felszólalók is ezt az álláspontot fejtették ki, úgy, hogy jóformán egyhangú volt a határozat.

A felszólalók között volt két városi tisztviselő is: Bakos Ferenc előadó főjegyző és Vajda István közpénztárnok, aki mint volt alkapitány, szintén kifogástalannak jelezte a vágatási biztos működését és bár határozottan nem szölt az állatorvosi állás szervezése ellen, mégis mintegy közvetve hozzájárult a leszavazáshoz.

Ennek a következménye lett az, hogy a város tisztviselői kikaptak a vármegye alispánjától. Még pedig jól kikaptak. A dorgáló rendelet olyan hangon van tartva, hogy kétség nem férhet az intencióhoz: a városi tisztviselőnek az alispáni rendelettel szemben, még az autonómián belül sem, nincs szólási joga.

Az alispán rendelete, amely most szenzáció számba megy Makón, egész terjedelmében a következő:

Tekintetes

Szell György polgármester urnak

Makó.

Jelentésére a csatolmány visszarekesztésével értesitem polgármester urat, hogy a bemutatott előadmányból meggyőződtem, hogy dacára rendeletemnek, a vágóhidnál szervezendő állatorvosi állás ügye már az előadmányban, illetve a tanácsülés elé terjesztett határozati javaslatban is a rendelet fogantatását megtagadó alakban lett előterjesztve. Meggyőződést szereztem továbbá, hogy több városi tisztviselő, nevezetesen pedig az előadó Bakos Ferenc főjegyző is a képviselői ülésben a rendelet célszerűségének felülbírlásával annak végrehajtása ellen felszólt.

Ezen visszás jelenségekkel szemben felhívom polgármester ur figyelmét az 1886. XXII. t.-c. azon rendelkezéseire, melyek a városi tisztviselői kar alárendeltségét a felsőbb megyei hatósággal szemben kétségkívül megállapítják. És amint egyrészt készséggel elismerem a város önkormányzati szervének, a képviselőnek szabad elhatározását és véleménynyilvánítását a törvény korlátain belül, úgy másrészt nem ismerhetem el, sőt a leghatározottabban visszautasítom a városi tisztviselők oppozíciójának jogosultságát ott, hol egy rendelet végrehajtásáról van szó. Fent idézett rendeletemben én nem kívántam sem a főjegyző, sem más tisztviselő véleményét, hanem állásomból kifolyólag rendeletet adtam ki polgármester urnak, melyben felhívtam, hogy a második állatorvosi állás szervezése és rendszeresítése iránt saját hatáskörében intézkedjék. Ezen rendelet végrehajtása, a mennyiben az előterjesztésre vonatkozik, feltétlen és kötelező engedelmisséget kívánt, úgy polgármester urtól, mint különösen az előadótól és ezért a kötelező engedelmisségbe és a hivatali felsőbbség tekintélyébe egyaránt ütköző eljárást a leghatározottabban rosszulva és megróva, a jövőre nézve figyelemzettem Makó város tisztviselőit, hogy hason eljárástól annál is inkább tartózkodjanak, mivel ellenkező esetben a törvény teljes szigorának alkalmazásával fogom hivatalom tekintélyét ez irányban is megóvni, egyben kötelességévé teszem polgármester urnak, hogy ezen megrovásomat a városi tisztikarral, különösen

pedig Bakos Ferenc főjegyzővel és Vajda István pénztárnokkal közölje.

Makón. 1902. évi márc. 25.

Návay Lajos, s. k.
alispán.

Az alispán rendeletét Szell György polgármester a város összes tisztviselőinek kiadta mihez tartás és szigorú alkalmazkodás végett.

A kulturpalota — döntés előtt.

(Két tervből egy terv.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 29.

Az aradi kulturpalotáról mostanában sokszor esik szó. A kulturpalota sorsa döntés előtt áll s most már érdekes lesz betekinteni egy kissé ennek a szép ügynek a jövőjébe is.

A kulturpalotára beérkezett pályatervek tudvalevőleg a minap jöttek vissza Budapestről. Az aradi zsüri, mely 20 tagból áll, kiküldött egy albizottságot, mely részletesen és alaposan foglalkozott a pályatervekkel, döntését pecsét alá helyezte és úgy küldötte föl a pályaműveket Budapestre.

Most, hogy ezek a pályaművek visszaérkeztek, a zsüri újra megkezdi működését. Mindjárt a husvéti ünnepek lezajlása után összeül az albizottság, mely csak formai terv működik már s azután 2—3 napra rá, szóval egy hét leforgása alatt összeül a 20 tagból álló nagy bizottság, mely ekkor végleges döntést hoz.

A pályaműveket szintén a husvéti ünnepek után közszemlére állítják ki a Kölcsey Egyesület helyiségeiben.

Információnk szerint a díjat a zsüri föltétlenül ki fogja adni, és pedig azok a pályaművek, melyet a zsüri a maga önálló véleménye szerint legjobbnak talál. A zsüri mindenestre megveszi a két legjobb tervet.

Mint hogy a beérkezett pályaművek legtöbbje olyan nagy költségekkel van tervezve, hogy az előirányzott költségekből alig lehetne egyet is megvalósítani, a zsüri lehetőleg egy aradi, vagy esetleg budapesti építésmérnököt fog megbízni, aki a két díjnyertes pályaműből alkot majd egy olyan tervet, mely a zsüri intencióinak is, de különösen a rendelkezésre álló pénzösszegnek is megfelel.

Ez az egész rövid idő kérdése csak. A döntés, mint említettük, egy héten belül megtörténik, a megbízott építész pedig félév alatt szépen elkészülhet a terv összeállításával.

A nehezebb rész ezután jön. A pénz szerzése, a finanszírozás. De a legjobb reményben vagyunk, hogy ez sikerülni fog. Arad város törvényhatósága már eddig megajánlott 40,000 forintot. Sem a megye, sem az állam még nem nyilatkozott, de ezektől is várhat ez a nemes terv segélyt. Varjassy Árpád kir. tanfelügyelő, aki ennek a szép ügynek szentelte minden ambícióját, módot fog találni, hogy az ügy ne merüljön a feledés homályába. Agilitásával, ügyszeretetével mindig felszínen fogja tartani a kulturpalota kérdését s megfogja nyerni az államnak nagyon is szükséges pártfogását.

A kulturpalota sorsa tehát biztosítva van. A megvalósulástól csak a pénz kérdése választja el az ügyet. Ám ez is csak idő kérdése.

MULATSÁGOK.

(=) A csermói ifjuság e hó 3-ikán a kaszinó könyvtára javára 2 korona belépti díj mellett táncal egybekötött társas összejövetelt rendez. Meghívok nem küldetnek szét, a mulatságot ez uton hozza tudomására az érdeklődőknek a rendezőség.

A Brachfeld-cég aradi fiókja.

(A miniszter döntött.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 29.

Feszült kíváncsisággal várták a helybeli kereskedők és iparosok a kereskedelmi miniszternek döntését Brachfeld Siegfried és fia budapesti fehérmű és divatáru kereskedőrek azon bejelentése tárgyában, hogy a templom-utca 1. szám alatti házban fióktelepet szándékozik nyitni. Ezt a bejelentést tudvalevőleg a helybeli iparhatóságok tudomásul nem vették, mert egyrészt a bejelentés formailag hibás volt, másrészt pedig a bejelentés azon látszattal bírt, hogy a templom-utca 1. számú házban, melynek utcára nyíló helyiségeit a Fejér Gyula fűszerkereskedés teljesen elfoglalja, — csak egy látszólagos és névleges kereskedésre óhajt a cég jogot nyerni, s hogy ennek leple alatt a városban tiltott megrendeléseket szabadon gyűjthessen.

Mint ismeretes, az aradi iparhatóságoknak ezen, és hasonló irányú intézkedése jóleső megelégedésül szolgált a helybeli iparosok és kereskedőknek, szóba jött a nemrég megtartott vigácsolás nagygyűlésén. Sőt határozottan kimondták, hogy a kereskedelmi miniszterhez intézendő előterjesztésben ezen körülmény kifejeztessék, s elvi kijelentést vártak a minisztertől arra nézve, hogy oly esetekben, midőn alapos gyanú van arra, hogy az idegen kereskedő vagy iparos csak azért óhajt fióktelepre iparigazolványt váltani, hogy ennek birtokában szabadon vigékedhessenek; az iparigazolvány kiadása megtagadható legyen.

A Brachfeld-ügyből kifolyólag azon an nem lehet az érdekelteknek kilátása a miniszteri kijelentésre, de újabb alkalmuk nyílik más irányban a megrendelések gyűjtésének rendezése ügyében sérelmeikre orvoslást keresni.

A miniszteri határozat, mely lényegében az I és II. foku iparhatóságok által aggalynak talált körülményekre a büntető eljárást megindítani rendeli, a következőleg hangzik:

A Brachfeld Siegfried és fia budapesti cég fehérmű és divatáru kereskedőnek ama bejelentése tárgyában, hogy Aradon templom-utca 1. sz. alatt fióktelepet szándékozik létesíteni s abban Wilhelm Lipót aradi lakost fogja üzletvezetőül alkalmazni, a város tanácsa részéről mult évi december hó 7-én hozott s az elsőfoku iparhatósági határozattal egybehangzó másodfoku határozatot, mely a nevezett cégtől a fent körülírt fióküzletre szóló iparigazolvány kiállítását megtagadta, a nevezett cég részéről a törvényes határidőben benyújtott felfolyamodás következtében felülvizsgálat alá vettem. Ennek eredményéhez képest az idézett II. foku határozatot megváltoztatom, s utasítom az I. foku iparhatóságot, hogy a folyamodó cég részére, a fent körülírt fióküzletre szóló iparigazolványt a szabályoknak megfelelő ipardíjak előzetes beszédése mellett állítsa ki.

Ekként kellett határoznom, mert eltekintve attól, hogy azok indokok, amelyekből kifolyólag az elsőfoku iparhatóság a fióküzletre szóló iparigazolvány kiállítását megtagadta: időközben megdőlték, amennyiben folyamodó cég az idézett II. foku ítélet ellen beadott felebezéséhez mellékelte s a székesfehérvárosi V. ker. előjáróság által hozott határozattal igazolta, hogy azt, miszerint Aradon fióküzletet szándékozik nyitni: a fióküzletre vonatkozó iparhatóságnál szabályszerű módon bejelentette; a cég által a nyitandó fióküzletre bejelentett üzletvezető pedig önállóan üzleti ügynői ipara gyakorlásával felhagyott. A II. foku határozatban hozott új indok sem szolgálhat elfogadható alapul arra, hogy a nevezett cég fenti bejelentése tudomásul ne vessék s részére a fióküzletre szóló iparigazolvány ki ne állítsassék.

Akkor ugyanis, amidőn csak arról van szó, hogy az iparhatóság valamely kereskedőnek fióküzlet nyitására irányuló szándékát tudomásul vegye: az a körülmény, hogy a fióküzlet számára kiszemelt helyiség alkalmas-e, nem jöhet figyelembe; ugyisint arra sem lehet az iparhatóság tekintettel, hogy a fióküzlet nyitása következtében miként fognak az üzleti versenyviszonyok alakulni.

Az iparüzési szándék tudomásul vételétől teljesen független kérdés természetesen, hogy a nyitott fióküzlet tulajdonosának arra, hogy a fióküzlet helyén megrendeléseket gyűjthessen.

E reszben a megrendelések gyűjtése körül előforduló visszaélések megakadályozása céljából hivatali elődöm mult évben kelt kurrendeletemel tájékoz-

tatta az iparhatóságokat, kötelességükre téve, hogy egy esetekben, midőn nem helyben lakó egyéneknek állít ki iparigazolványt: *szigoruan ügyeljenek fel arra, hogy az illetők iparukat tényleg megkezdik-e* s nem szorítkoznak csupán megrendelés gyűjtésre. Kötelességükre tette miniszteri elődöm azt is, miszerint annak ellenőrzése céljából, hogy nem foglaloznak-e az illetők helyben, megrendelés gyűjtéssel: *kettős figyelemmel legyenek arra, nem kíván-e az iparigazolványt nyert egyén csak rövid ideig, esetleg csak az idény tartamára helyben maradni, s amennyiben állandó üzlethelyiséget tart is fenn, az üzlet természetének és követelményeinek megfelelően van-e az berendezve* és állandóan folyamatban tartva.

Amennyiben tehát az iparhatóság arról szerezne meggyőződést, hogy Brachfeld-cég által berendezendő fióküzletet valóságos áru-raktárnak nem tekinthető, vagyis, hogy az oly üzlet, melyben a fehérnemű és divatáru kereskedés csak *látszólag, csak minták alapján* és nem *állandóan készületben tartott áruknak rendes napi eladásával* gyakoroltatik, kötelességében fog állani, hogy a megrendelések gyűjtéséről szóló törvény első szakasza 1. bekezdésébe ütköző kihágás miatt a felelős egyén ellen a *kihágási eljárást megindítsa* s a kiderítendő tény körülményekhez képest szabályszerű ítéletet hozzon.

Végül képtel az arra, hogy a templom-utca 1. sz. ház tulajdonosa azt a felvilágosítást adta, hogy az említett házban semminemű üzleti helyiség a *Brachfeld Sigfried és fia cégnak* bérebe nem adott, sem a jelenlegi lakások bármelyikének üzleti célra leendő átalakítása meg nem engedtetett, utasítsa a tanács az illetékes 1. fokú iparhatóságot, hogy hivatali elődöm fentebb már idézett rendelete értelmében a fióküzletre szolgáló iparigazolvány kiállítás előtt a fenti értesítésre való figyelemmel hívja fel a folyamodó céget, a *nyitandó fióküzlet céljaira szolgáló helyiség pontos megjelölésére.*

A miniszter megbízásából: *Abonyi miniszteri tanácsos* s. k.

Két ut áll tehát a Brachfeld cég előtt: vagy berendezzi és állandóan üzemben tartja a divatkereskedést, amint azt az aradi hatóságok is megkívánták, vagy pedig, na csak megrendelés-gyűjtés volt az eredeti szándéka; nem is veszi igénybe a miniszter által megadott igazolványt.

A miniszter döntéséből mindenesetre látszik ki, hogy határozatát ugyanazon szellemben hozta meg, amely az aradi iparhatóságot vezette a fióküzlet iparengedélyének megtagadásában, tudniillik megakadályozása annak, hogy egyes fővárosi kereskedők kitiltott vigéceiket fióküzletekkel pótolják.

Demokrata-párt Aradon.

(Vázsonyi pártszervekedése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 29.

Vázsonyi Vilmos, a magyar demokrata-párt vezére, elérkezettnek látta azt az időt, hogy elveinek híveit összeszedje, párt kötelékébe összegyűjtse és így hozzá fogjon az országos szervezés nagy munkájához.

A talajt erre Vázsonyi most nagyon alkalmasnak találja. A nép lassanként kilózanodott a szocializmus veszélyes tanaiból; csakhamar belátta azt, hogy azok a tanok a nemzetközi szocializmus terét egyengetik, melyeknek nálunk jogosultságuk nincsen, mert a mi hazai viszonyainknak meg nem felelnek.

A szocializmus a maga igaz és jogos követelményeiben nem talál süket fülekre. A kormány és a társadalom átlátva a munkásosztály helyzetének tarthatatlanságát, válllvetve munkálkodik azon, hogy a nagy bajok enyhüljenek, megszűnjenek.

A szocializmus alatt Vázsonyi szerint a nép csak azon elveket ismeri el, mely a demokrata-párt hitelvét képezi és most már az volna az első feladat, hogy a magyar nemzeti állameszme fenntartásával a magyar nép bevonassék e párt kötelékébe.

Vázsonyi kettős célt óhajt ezzel elérni. Első sorban a magyar demokrata-párt országos szervezését, azután pedig a nemzetközi szocia-

lizmus még meglévő kicsiny befolyását is megtörni.

A hazafias intenciótól áthatva, Vázsonyi Vilmos az ünnepek után bejárja az országot és programjának részletes kifejtésével iparkodik híveket szerezni.

Egy aradi elvtársa arról értesült, hogy *Aradot* szemelte ki Vázsonyi első helyül, ahol a vidéki demokrata-párt megalakítását fogja célozni.

Vázsonyi programja sok kérdésben még homályos. Rövid parlamenti működése alatt még nem igen volt alkalmá a nagy nyilvánosság előtt politikai hitvallását kifejteni.

Az országos zászlóbontás elé érdeklő néznek a többi politikai pártok is, mert ezáltal lesz csak lehetséges annak megítélése, hogy mely eszméi számíthatnak a nemzet támogatására és melyek lesznek azok, melyek a közjó érdekében megtámadandók.

Vázsonyi a parlamenti küzdterről nagyon hamar lezorzult, úgy látszott, mintha megelégette volna a tulságos ideálistikus tanok hirdetését. Mostani tervezetése megcáfolja ezt a feltevést és nemsokára ismét lesz alkalmá a közvéleménynek véle és tanaival foglalkozhatni.

Betörő ügyvédi irnok.

(Aradon elfogott katonaszökevény.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 29.

Tegnap éjjel betörés történt *Eiser Sándor* templom-utcai kereskedő *Bocskay-utcai* lakásán. A betörő ruhaneműeket lopott el. A tettest *Agoston Ferenc* személyében *Redl János* és *Valenta József* detektívek kinyomozták és elfogták.

Agoston 19 éves, szászfenesi illetőségű katonaszökevény. Nem volt még hadköteles, mikor önként jelentkezett a katonaságnál. Be is sorozták, s egy évet szolgált, mikor hirtelen megunta a bakancsot és megszökött ezredétől. Karánsebesen szolgált.

Az apja tanító, ő maga pedig ügyvédi irnok volt s négy gimnáziumot végzett.

Mikor Aradra érkezett, a *Koszu-utcában*, egy *Gencsi Amália* nevű özvegy asszonynál vett fel lakást. Tegnap délután 5 órakor ment el hazulról és ma reggel 5 órakor ment haza egy csomó ruhaneművel. A lakásadónőnek azt mondta, hogy most érkezett meg a bötöndje. Adta a háziasszonynak a ruhaneműt és kérte hogy adja el, mert pénzre van szüksége. A háziasszony el is adta a ruhát s a pénzt visszaadta Agostonnak. Ez a pénzből úgy kiöltözött, mint egy dzsentrí.

Eiser kereskedő reggel, mikor elment hazulról, észrevette, hogy éjjel betörés történt nála. A tettes a kapu alatt levő ablak egyik tábláját benyomta és azon beszámott. *Eiser* a dolgot rögtön bejelentette a rendőrségen. A két detektív kiment a piacra és végigjárta az öszereket. *Monczner Márton* öszeresnél meg is találták a lopott holmikat, aki azt mondotta, hogy *Gencsi Amáliától* vette. A detektívek erre elmentek az özvegy asszony lakására, a hol meg is találták Agoston, aki ép el akart menni hazulról. Eleinte szabadkozott, aztán, mikor a detektívek nem hagytak néki békét, kikérte magának, hogy őt inzultálják. Egyszerűen szembeszállt a detektívekkel. Ezek sem vették tréfára a dolgot és erőlesen rászóltak, mire aztán Agoston bevallotta, hogy azért lopott, mert katonaszökevény és szüksége van pénzre és ruhára. Megmotozták s találtak nála egy zárt levelező-lapot, melyben a következő sorok állottak:

„*Utban Románia felé, igyekezz utánam.*”

Brágy Dezső.

Ez a *Brágy Dezső* is katonaszökevény, akivel együtt szöktek meg a katonaságtól. De ez egyenesen Romániának tartott.

Agoston különben leborotváltatta bajuszát és a haját, hogy fölismerhetetlenné tegye magát.

Szabad a zengeráj!

(Magyar daltársulatok Aradon.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 29.

Az aradi vendéglősöknek egzisztenciájukba vágó fontos, bár nem új keletű kérelmét teljesítette ma *Sarlot Domokos* főkapitány. *Engedélyt adott* egy aradi vendéglősnek arra, hogy a színházi szünet alatt *magyar daltársulat tartson előadást vendéglőjében.*

Hát ez ugyan nem valami korszakalkotó eredmény, de fontos határozat a vendéglősökre nézve, kik tavaly annyit utánjárás dacára is hiában fáradoztak ama előítélet megtörésén, mely a város egyik szabályrendeletében van lerakva.

Tudvalevő ugyanis, hogy az aradi színészet állandósítása alkalmával a város egy határozatot hozott, amely a daltársulatokat (magyarul: orfeumokat) egyszerismindenkorra kitiltotta Aradról. Kétségtelen, hogy ezen szabályrendelet szövegezésénél nem számítottak arra, hogy a színészet állandósítása még nem jelenti az egész éven keresztül való állandó színjátszást s hogy az állandó színészet mellett színházi szünetek is vannak.

A főkapitány most emancipálta magát a szabályrendelet eme hiányos felfogása alól s amit az aradi vendéglősöknek tavaly nem sikerült kivinni, jóllehet kérelmükkel egész a miniszterig felmentek, azt most rövidesen és helyesen megtette *Sarlot* főkapitány.

Az idén már folyamodott orfeum-engedélyért egy vendéglős, a tanács azonban akkor az engedély megadása, vagy megtagadásának kérdésében azt az álláspontot foglalta el, hogy határozatot nem hoz addig, míg le nem érkezik a belügyminiszter döntése arra a felebbezésre, melyet az aradi vendéglősök a főkapitánynak és közigazgatási bizottságnak a múlt évben hozott határozata ellen még tavaly beadtak. A miniszter azonban még a mai napig sem döntött az engedélyt megtagadó határozatok ellen benyújtott felebbezések felett.

Miután április hónapban színházi szünet lesz, mert *Zilahi Gyula* társulata csak május hó 1-én kezdi meg előadásait, erre az időre nincs szempont, mely ellene szólna az orfeum-előadásoknak. S a főkapitány meg is adta az engedélyt annál inkább, mert az ellen a sziniszgatónak sem volt kifogása.

Zilahi csak az ellen keresett orvoslást, hogy át ne jöjjön Aradra egy *Uj-Amerika* elnevezésű német orfeum, mely állítólag most *Ujaradon* játszik. A főkapitány igen helyesen arra az álláspontra helyezkedett, hogy *csak magyar műsorral rendelkező* daltársulatoknak ad engedélyt.

S végül valljuk be, hogy az orfeumok bebocsátását nemcsak a vendéglősök, hanem a közönség is megköszöni a főkapitánynak. Elvégre senkitől sem lehet kívánni, hogy a színházi szünet alatt a Béla-térre járjon ki körhintázni, vagy panorámát nézni.

HIREK.

Husvéti ének.

Irta: Szabolcska Mihály.

Feltámadott a Krisztus!
Jer, áldott husvéti ünnepünk.
A jó az igaz diadalmat
Csak predikálgasd minékünk.
Mirajtunk a hazugság.
Ugy is nagyon eláradt . . .
Tisztítsd meg a szívünket!
— Krisztus feltámadott.

Feltámadott a Krisztus:
Ti jök, ti hűk, ne felejtetek
A Szeretet, a Hűség, Jóság
Nyertek ma örökéletet!
Mirajtunk a gyűlölség!
Ugy is nagyon eláradt . . .
Oh szállj magadba sz. vünk.
— Krisztus feltámadott!

Feltámadott a Krisztus,
Betegek, sírók, szenvedők:
Halléluja! győzelmi jelnek
Vegyetek minden szemfedőt!
S te gyáva kishitűség,
Kinek szívünk szállást adott:
Eredj örökre innen!
— Krisztus feltámadott!

Ünnepi mellékletünk.

Az *Aradi Közlöny* mai számához csatolva két iv külön szépirodalmi mellékletet kapnak olvasóink.

A husvéti melléklet az alábbi közleményeket tartalmazza:

Szabolcska Mihály: Mária.

Kövér Ilma: A karszék.

Endrődi Sándor: Virasszatok és imádkoztatok.

Bajtay Mihály: Ádám és Éva.

Vértessy Gyula: Modern menyasz szony.

Juhász Sándor: Nászuton.

Ifj. *Hegedűs Sándor*: Andersen emberkéi.

Sas Ede: Gyorsvonaton.

Abonyi Árpád: A tekintetes ur.

Radó Antal: Mivelhogy édesem . . .

Inina: Jolánka.

Neera: Hazugság.

Teleki Sándor: Volt egyszer.

Tutsekne Bexheft Lily: Vilhar után.

Sármesey Endre: Motorkocsik az A. Cs. E. V. vonalain.

Ültetik a fákat.

— A Szabadságtér parkirozásához. —

Arad, március 29.

A Szabadság-tér körül két ember napok óta szorgoskodik. Az egyik felásza a földet, a másik vékonyba kis fácskákat ültet belé és ezt hivatalos nyelven parkirozásnak hívják.

Olyan vékonyka a kis facseme e, hogy talán csak a harmadik generáció fogja a lombját látni.

De hát ez terv szerint készült. Csináltunk mi ugyanis már annyi adósságot, hogy a harmadik generációnak is belefájdult a dereka a nagy adósság-tehertől.

Azért gondoskodnunk kellett valamiképp arról, hogy ha majd dedunokáink nagyon izzadnak, legyen egy-két hely, ahol árnyékban üldhessenek és ott áldva emlegessék atyai gondoskodásunkat.

A mostani generáció e tekintetben már rosszabbul áll. Ettől bizonyos vandalizmussal elveszik azt a kis árnyékot is, amit a mi elő-

deink reánk testáltak. A ligetet devastálták, a Baross-parkban a legszebb fákat ledöntötték és a volt sétány lombos fáinak derekába vágták a halálhozó fejszét.

Valóságos pusztítási düh fogva el a mi intézkedő köreinket. És ha kérjük, hogy miért? Hát azért, mert így kívánja a szimmetria!

Már pedig a szimmetria nálunk nem azt jelenti, amit a mértanban róla tanítanak. — Bizonyosság erre a Salacz-utca, melynek csodájára fognak még járni az idegen város-rendezési bizottságok.

Ültetik tehát a fákat, melyek délcegek és bátrak — nem félnek a saját árnyékuktól, — ami nincsen . . .

— **Husvét ünnepe.** A feltámadás örök rejtélyét egyszerűbb módon alig lehet kifejezni jobban, mint a hogy a költő mondja: „Felszállt a menybe, a honnan eredt, a megfeszített örök szeretet”. Jézus előre megjósolt feltámadásának emlékezetét ünnepli vasárnap és hétfőn az egész keresztény világ. Virradjon öröme a gyász, hozsánna zengjen minden ajkon és fűrödjön a föld fénysugárban. Ha ránk borítja a husvét ihletése szent varázsát, teremtsen ujjá mindenkit ez a szózat: Az Ur feltámadott!

A minoriták aradi templomában a husvéti szertartások sorrendje a következő lesz: *Vasárnap*: Kora reggel husneműek szentelése. Fél 8 órakor mise, utána szentbeszéd tart *Szikra* Antal Lénárd ültetkötő. Fél tíz órakor imét. szentbeszéd, tartja *Zárkői* Bonifác. 10 órakor zenés nagymise, a melyet *Csák* Cirjék dr. rendfőnök mond. A fél 12 órai misén *Rámor* Lajosné urnő fog egy offertoriumot énekelni Wolf Cyriltól. A zenekíséretet *Szilágyi* Gyula karmester vezetése alatt a waggongyári zenekar szolgáltatja. Délután 3 órakor ünnepélyes vecsernye *Husvét hétfő*: Fél 8 órakor mise, utána szentbeszéd tart *Fólszény* Bonaventura. Fél 10 órakor ismét szentbeszéd, tartja *Novák* Adorján slelkész. Délután 3 órakor vecsernye. *Husvét* kedden: Délelőtt 10 órakor énekes mise.

— **A pápa a keresztény világhoz.** A pápa — mint Rómából táviratozzák — ma bocsátotta ki husvéti enciklikáját, a melyben hálát ad az isteni gondviselésnek, hogy neki oly hosszú életet juttatott. Azután intelmet intéz a keresztényekhez az erkölcsös, istenfélő élet iránt és sajnálatát fejezi ki azon támadások felett, a melyben mostanság a Vatikánt részesítik, főleg a házasság felbonthatatlanságának kimondása miatt. Végül azzal a kijelentéssel, hogy a mai társadalom az anarchia rabja, felkéri hivatát, hogy térjenek vissza Krisztushoz, a vallás szeretetéhez.

— **Károlyi Tibor gróf nagybeteg.** *Mácsáról* jelentik lapunknak, hogy *Károlyi* Tibor gróf aradmegyei nagybirtokos, a főrendiház volt elnöke, mácsai kastélyában súlyos betegen fekszik. A gróf állapota, mint a tudósítás jelenti, ma délután *rosszabbra fordult*, mindazonáltal az orvosok biznak abban, hogy életét sikerülni fog megmenteni.

— **Kenedi Géza,** a „Pesti Hirlap” volt fellelős szerkesztője, mint a „Magyar Nemzet” ma esti számában jelenti, április elsején belép a lap kötelékébe s a M. N. politikai és irodalmi főmunkatársa lesz.

— **A feltámadást** ma este ünneplte a keresztény világ áhitatos hittel. A minoriták templomában reggel elhelyezték az oltári szentséget, hét órától kezdve egymást érték a különféle ájtatosságok, a tűz, a keresztvíz s a husvéti gyertya szentelése. Délelőtt nagy mise volt, a melyet *Csák* Cirjék dr. rendfőnök tartott. Este 6 órakor kezdődött a feltámadási körmenet. A templomból vonult ki a processzió, a fehér ruhás, gyöngyvirágkoszorus Mária-leányok, lobogóik alatt az egyletek, régi céhek felpántlikázott jelvényekkel. Majd a baldachin alatt jött

a rendfőnök, kezében a szentséggel, az összes minorita lelkeszek kíséretében. Végül a honvédek diszszázada és a diszörség jött, a kik a templom előtt sortüzet is adtak. A menet a waggongyári zenekarral élén óriási embertömeg kíséretében a Vörösmarty-utcán a Szabadságtér megkerülve, az Atzél Péter-utcán vonult vissza a templomba, hol a szentséget elhelyezték. A merre a menet elhaladt, az ablakok mindenütt ki voltak világítva. A *várban* délután 4 órakor fényes katonai pompával folyt le a feltámadás ünnepe nagy közönség előtt. A vár templomában jelen volt a teljes tisztikar *Lehmann* dandárdarancsnok és *Wachsmann* ezredes vezetése alatt, a huszárok pedig *Lázár* ezredessel élükön. Az egyházi szertartást *Allersdorfer* Julián katonai lelkész végezte. A templom előtti díszterén a katonazenekar egyházi énekeket játszott s egy diszszázad adta a sortüzet.

— **Szobor egy aradi vértanunak.** A tizenhárom aradi vértanu egyikének, *Schweidel* József tábornoknak, aki Zomborban született, a hazafias zomboriak most szobrot készülnék állítani. A március 15-ikét rendező állandó bizottság elhatározta, hogy október 6-án, a vértanuk kivégzésének gyászos évfordulóján, nagyszabásu gyászemlékünnepelet rendez. Az ünnepelet keretében fogják leleplezni azt az emléktáblát, melylyel *Schweidel* szülőházát jelölik meg. *Schweidel* szülőházában jelenleg a kincstári ügyészség hivatalos helyiségei vannak. Egyszersmind meggyeszerre gyűjtést rendeznek és a befolyt összegből a város nagynevű fiának a fölterén szobrot emelnek.

— **Aradi régiség-kiállítás.** Két hét múlva egy rendkívül érdekes és tudományos szempontból fölötte értékes kiállítás nyílik meg az aradi *Kölcsey-Egyesület* helyiségében. *Dömötör* László tanár fogja kiállítani régiség-muzeumát. Rendkívül értékes gyűjtemény ez, melyet a tudomány csöndjében munkálkodó tanár évek hosszú során át ritka szorgalommal és páratlan kitartással gyűjtött össze. Csupa aradmegyei régiségek, megbecsülhetlen adatok Aradmegye, s általában ennek a vidéknek a történetéhez. Egy-egy lelele *Dömötör* tanárnak valóságos kulturtörténet. Egy gyűjtemény tudományos szempontból olyan, hogy Magyarországon csak egy-kettő van ennél becsesebb. A *Kölcsey-Egyesület* különben *állandó képtárlatot* is tervez. Mintegy száz darab olajfestményt van szétszórtan elhelyezve, a városházán, megyeházán. Ezek egy terembe hozva, egészség jött, és mutatós tárlatot adnak.

— **Házasság.** *Kaufmann* János verseci terménynagykereskedő husvéthétfőjén esküszik örök hűséget a bájos *Spitzer* Ida kisasszonynak.

Dr. Miklós Gyula budapesti ügyvéd holnap, vasárnap esküszik örök hűséget *Winter* Irma kisasszonynak, *Winter* Adolf dr. ügyvéd szép leányának.

— **Ujtások az aradi színházban.** *Zilahi* Gyula, az Aradi Nemzeti Színház új igazgatója, kérvényt adott be a város tanácsához, melyben azt kéri, hogy a zenekar helyét és a középpályákat alakítsa át, továbbá, hogy a földszintet a bejáróktól az első sorig, a színpadon a kulisszák mögötti részt és az összes külső folyosókat lássák el szmirna szövésű gyékényszőnyegekkel, hogy a járkálás által keletkezett zaj és egyéb kopogás ne zavarja az előadást. Azt kérte továbbá, hogy készíttessen a tanács *új előfüggőnyt*, mert a mostani kopott, ócska és csunya. Az új előfüggöny olyan lesz, mint a budapesti operában és a volt *Somossy-orfeumban*, kétfelé, oldalt nyíló, melyet nem fölfelé huznak, hanem zsinórral kétoldalt.

— **Visszanyert tisztí rang.** A katonai hivatalos lap mai száma a király kegyelmének há-

rom izben való megnyilvánulásáról ad hirt. Egy őrmester és két közlegény kapta vissza a király kegyelméből tisztii rangját, amelyet valami büne, vagy hibája miatt elvesztett. *Friedl János* tartalékos őrmester 101-ik gyalogezredben viszonyerte előbbeni főhadnagyi rangját, *Benyovszky Sándor* tartalékos szekerészközlegény tartalékos főhadnagyi és *Haase Szigfrid* tartalékos vadász hagnagyi rangját. Mind a három kinevezés a király kivételes kegyelméből történt.

— **Ügyvédi társiroda.** *Mandl Vilmos* dr. irodájába felvette társul *Szegő Hugó* dr. ügyvédet, kivel közös irodájukat április hó 1-én fogiák megnyitni.

— **A magyar tudomány elismerése külföldön.** Két magyar orvos szép sikeréről adnak hirt az orvosi szaklapok. A hamburgi Unna féle nemzetközi pályadíjat, amely egy a bórrákokra vonatkozó kérdés megoldására volt kitűzve és a mely az elmúlt esztendőben nem volt kiadható, az idén dr. *Beck Soma* kórházi rendelő-orvos és dr. *Rompecher Odón*, adjunktus a második számú kórbonctani tanszék mellett, nyerték el. Pályabírák *Orth*, *Hauser* és *Fraenkel* professzorok voltak. A pályadíjnyertes munka a *Pertik Ottó* tanár igazgatása alatt álló kórbonctani intézetből került ki.

— **Tisza Kálmán, mint király.** A „Vasárnapi Ujság” holnap délben megjelenő száma egy rendkívül érdekes levelet közöl, melyet *Tisza Kálmán* irt 9—10 éves korában. Akkoriban a gyerekek között nagyon divott az „országgyűlési játék”. A kis fiúk országgá tömörültek, királyt választottak, palatinust és minden egyéb hozzávalót. A király csak egy hónapig volt a jogar birtokában, aztán át kellett azt adnia egy új királynak. *Tisza Kálmán*nak egy levele került most meg, melyben mint király, megbizta *Gyalokay Lajos* „palatinus”-t, hogy *Döry Lajos* királyiá választásáról gondoskodják. A levél a következő:

Edes Barátom Palatinus Ur!

En leveledet nagy örömmel fogadtam, és kérek gyere el délután mentül előbb. Kérem palatinus urat legyen olly kegyes, hogy a leendő országgyűlésére a sok érdemekkel tündöklő barátunkat a vitéz *Döry Lajos*t kiálcsa ki királyává a derék és ily királyt érdemlő hazánknak. En pedig palatinus urnak maradok

holtig hiv barátja:
mi *Tisza Kálmán*.

A levél címzése így szól: „Tekintetes nemes nemzeti és nagyérdemű *Gyalokay Lajos* palatinus urnak satt satt, staféta.” Később, sok év múlva, mikor az igazi országgyűlésen uralkodott *Tisza Kálmán*, a kis levélkében előforduló két név is szerepet vitt. Egy kicsit leszálltak ugyan az igényeikkel, a palatinus urból törvényszéki elnök lett Nagy-Váradon, *Döry Lajos* pedig Biharmegye főispáni székén ült, de azért boldogul éltek és nagy hivei voltak egykori királyuknak mindaddig, míg meg nem haltak. Most már mind a hárman odalenn állmodnak országgyűléseket, verőfényeseket a magyaroknak.

— **Halálozás.** *Angyal Deszö* aradi pékmes ter tegnap éjjel rövid betegeskedés után elhunyt. Temetése vasárnap délután 3 órakor lesz a *Csernovits Péter*-utcából.

Weisz Henrik, aradváros italmérési illetéki ellenőre élte 63-ik évében elhunyt. Temetése vasárnap délelőtt fél 11-kor lesz a *Karolina*-utcából.

— **Elutasított petíció.** *Nagy Miklós* dr. kecskeméti képviselő ellen tudvalevőleg két petíciót nyújtottak be. Az elsőt a kuria már régebben elutasította, ma ugyanígy bánt el a második kérvénnyel is.

— **Makói csendélet.** A szomszéd *Csanádme gyének* székhelyén: *Makó városában* sokat beszélnek egy affairól, mely tömeges párbajjal lelte befejezését. A makói pincérek bálján javában folyt a mindenféle mulatozás, a város néhány „előkelősége” pedig kártya mellett szórakozott és így természetesen az az asztal volt

a legzajosabb, különösen akkor, amidőn egyszerre pofonok lármája is vegyült a hangos skurzus közé. Ugyanis dr. *Gálambos Ignác* ottani ügyvédet egyszerre arcul csapta *Tarnay Jenő*, megyei közigazgatási gyakornok, miből verekedés támadt és ki tudja, hogyan végződik a dolog, ha közbe nem lépnek mások, kik aztán a verekedőket elválasztották. Tömeges kihívások követték az affért, ki is állottak egyik a másiknak, de hogy volt-e valamelyes sebesülés, arról mit sem szól tudósítónk.

— **Részezen az élővizcsatornában.** *Mihalkás Péter aradi* napszámos ma délelőtt alaposan be talált csudálkozni. Egy *Boros Beni*-téri korcsmában felöntött a gazatra a gabonapálínkából s ilyen állapotban a vasúti indóház felé tartott. A lóvasúti hidig, mely a városiigeti tó és a simándi-uti hid között van, el is jutott szerencsésen, de ezen túl azonban nem sikerült neki haladni. Azaz, hogy a hidon még csak átdülöngélt, de mikor az élővizcsatorna partjára jutott, felfordult vele a világ: *beledülöngélt a csatornába.* A *Boros Beni*-téri álló rendőr szerencsére észrevette a berugott atyafi kénytelen furdözését s kimentette *Mihalkást* a vízből. *Hordágyra* tették s bevitték a városházára.

— **Pisztoly-párbaj.** Szigorú feltételek mellett vívott pisztoly-párbaj folyt le ma reggel a budapesti *Csepel-szigeten* *Pap Andor* magyaróvári gazdasági akadémiai hallgató és *Bauer Gábor* dr. fővárosi ügyvéd között. A felek kétszer váltottak golyót 25 lépés távolságról 5—5 lépés avans-szal. Az előremenést csak *Bauer* dr. vette igénybe s a második lövésnél golyója *Pap* kabátjának alsó szárnyát furta keresztül.

— **Megégett család.** Menrendítő szerencsétlenség történt tegnapelőtt este *Bucs* községben. *Fialka Lajos*, bucsi segédtanító felesége betegen ágyba feküdt. A szomszéd községből hívott orvos csak estefelé ért a beteghez és a gyógyszerért az orvossal együtt *Fialka* személyesen ment át a szomszédközségben lévő gyógyszerháza. Eltávozása előtt az égő lámpát odatette a felesége ágya mellé, azután lezárta a szobaajtót, nehogy távolléte alatt a 6 éves kis leánya, aki anyja mellett maradt, kimenjen az utcára vagy valaki idegen bemenjen. Amint egy óra múlva *Fialka* visszatért, messziről látta már, hogy tűz van a faluban. Benn aztán rémulve hallotta, hogy az ő háza égett le s *felesége s kisleánya tűzhalált szenvedtek.* A megégett vizsgálat adatai szerint a szerencsétlenség úgy történhetett, hogy a lámpa leesett az ágyba és ettől felgyuladt az ágynemű. A beteg asszony és kis gyermeke pedig, mert az ajtó zárva volt, nem tudtak kimenekülni.

— **Eljegyzés.** *Feibusz Samu* ménesi kereskedő e hó 25-én eljegyezte *Gartner Rezsín* kisasszonyt, *Gartner Lipót* aradi kádármester leányát.

— **Kedélyes állapotok.** Hogy milyen szigorú pontossággal folynak a közigazgatási dolgok *Temes vármegyében*, mutatja az, mennyire erélyes eszközökhöz kénytelen nyulni az alispán a rend megtartása érdekében. *Temes vármegyében* *Kapdebo Gergely* alispán még a múlt hónapban szigorú rendeletet adott ki, hogy legkésőbb március hó végéig okvetlenül benn legyenek a múlt évi községi számadások a vármegyénél, mert azokat a jegyzőket, akik ezt elmulasztják, felfüggeszteti hivatalától és elrendeli ellenük a fegyelmi eljárást. Meglehető, hogy *Arábiában* még selyemzsinórt is küldenének a jegyző uraknak.

— **Munkássztrájk Fiumében.** *Fiumében* — mint egy táviratunk jelenti — megismétlődtek ma azok a jelenetek, melyek a múlt hónapban *Triesztben* játszódtak le a munkabérek fel emelése miatt. Az *Abbaziába* induló hajók személyzete ma beszüntette a munkát s olyan béremelést követelt, mint a minőt a trieszti *Lloyd-társulat* emberei kértek. Az igazgatóság megtagadta a kérelem teljesítését, mire a sztrájkolók újból munkába álltak s így a közlekedés mindössze egy óra hosszáig szünetelt.

— **Veszedelemes áprilisi tréfák.** Egy berlini ujság már előre inti az embereket, hogy ne ismételjék meg a tavalyi áprilisi tréfákat, amik a orosz fővárosban nemcsak sok operettszerű bonyodalomnak, hanem valóságos családi drámáknak lettek okozói. Tavaly ugyanis egy csomó tréfas ur akadt, akik törvényszéki idéző végzéseket hamisítottak és elküldték ismerőseiknek, egészen ártatlan embereknek. Az egyiknek hamisított apasági keresetet küldtek a nyakára, a másiknak bűnügyi végzést, amelyben N. N. hajadon emel ellene súlyos panaszt, a harmadikat csőndnyító végzéssel lepték meg. A hamisítványoknak az volt a célja, hogy a címzett hozzátartozóinak a kezébe kerüljenek. Sok helyütt beütött a tréfa és miután az ártatlan embert jól megkínizta, végre kisült róla, hogy csak áprilisi csíny. De több helyütt az áprilisi tréfának válópör, szakítás, dráma lett a következtése. Ugyanilyen visszaélés történt névtelen vagy hamisított levelekkel, amiknek tréfa volt a céljuk, de balul ütöttek ki.

— **Egy táblapalota veszedelme.** A kir. itelő táblák palotáit — úgy látszik — mind elfuserálják Magyarországon. Most *Pécsett* történt a nagyváradihoz hasonló eset. Ott is nagy veszedelem fenyegeti a kir. tábla palotáját, amelyben a főépület jobb szárnya megrepedt. A hatóság minden lehető óvintézkedést megtett, hogy az épület esetleges leomlásának elejét vegye. A váratlan bekövetkező veszedelem csak úgy kerülhető el, ha a szomszédos *Nádor szálló* jobb szárnyát teljesen kiépítik, mert ezen épület lebontása idézte elő a repedést. A kir. tábla épületében mindazon szobákat kirakták, amelyeket a hasadás esetleges veszélynek tehet ki. A *Nádor-szálló* építkezését pedig most nagy serénységgel éjjel-nappal folytatják, mert csak ezzel lehet biztosítani azt, hogy a kir. tábla épületének déli része ne dőljön le.

— **Fontos szerepe jut a mai napon az öntözőnek és az illatszernak.** De a nyulak és husvéti tojasok is nagy kelendőségnek örvendenek. Ahol mindezek óriási választékban és legjobb minőségben *Aradon* beszerezhetők: *Porter Vilmos* Nagy *Áruháza* a *Szabadság-téren*. Az áruház ezen alkalomra óriási készlettel látta el magát, úgy illatszersugárzókkal, mint valódi francia parfümökkel, hogy a nagy keresletnek meg tudjon felelni. Az áruház divatosabbá bővelkedik a legelegánsabb ujdonságokban férfiak és hölgyek részére.

— **Nagyon fontos, hogy felhívjuk a csúz és köszvényes betegek figyelmét a világhírű Zoltán-féle kenőcsre,** melynek páratlan kitűnő hatásáról ezer és ezer elismerő levél tesz tanuságot. Így pl. *Laficzár ezredes*, *Zsendovits József* kanonok, dr. *Wégh Jánosné*, dr. *Richnavszky*, *Fodor Gábor*, *Stranszky báróné*, gróf *Nyáry*, gróf *Keglevich*, gróf *Auersperg* stb fejezték ki köszönetüket és halájukat e kitűnő kenőcsért, mely őket régi csúz és köszvényes bajuktól megszabadította. Uvegeje 2 kor. *Zoltán B.* gyógytárában *Budapeston*.

— **Köszönetnyilvánítás.** Az aradi első *Kossuth Lajos-asztaltársaság* volt szíves az aradi 1848—49 és honvedegyleti pénztár gyarapítására tíz koronát adományozni, mely nemeslelkű adományért az aradi honvedegylet ezton is a leghalásabb köszönetét nyilvánítja. *Simay István* egyi. elnök, *May Soma* jegyző.

— **Jótekonyság.** Az első *Kossuth asztaltársaság* *Kossuth Lajos* nagy hazánkfia halála évforduló napján egy megbízott tagja által a városi szegényházi ápolak közt tíz koronát osztatott ki. Fogadja ezen társaság e helyen is a szegények hálás köszönetét. A *Kossuth-asztaltársaság* a szegénytanulókat segélyező egyesületnek 10 koronát adományozott, mely nemes cselekedetért ezton is köszönetet mond öz. *Hauser* *Károlyné* ezredesné, egyesületi elnök.

— **Lapunk mai számához a világhírű Kathreiner-cég** színes hirdetése van mellékelve.

— **Arverés a vasuton.** A kézbesíthetlen küldemények és pedig csapok, fadóbozok és fakanalak (cirka 500 drb.) *Arad állomáson* a teherkiadási raktárban folyó évi április hó 3-án délelőtt 9 órakor kerülnek arverésre.

— **T. üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy *Révész Nandor* könyv- és papirkereskedő urat (*Szabadtér* 20. szám. *Telefon* 265.sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdankat, valamint az *Aradi Közlöny* kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

—x— A fiemei kávébehozatali társaság Piu-
mében, e teljesen megbízható és szolid vállalat oly
kivaló finom kávét árul, hogy minden há-
ziaszony saját érdekét védi, ha kávészükségletét a
fiemei kávébehozatali társaságnál fedezi. Különö-
sen óriási eredményeket ért el e kitűnő hirnévnek
örvendő társaság a közkedvelt Soerabaja kávékeve-
rekkel (6 kg. 19. 16 korona.) E kávé vegyíték
egyike a legpompásabb italoknak, melyről mindazok,
akik már egyszer megízlelték, csak elragadtatással
nyilatkoznak.

—x— Kép mellékletünk, amelyet a mai szá-
munkban adunk Kathreinernek egy kép-tárgyat
nyújtja. E kép eszméje épen oly eredeti, mint az
előző években nyilvánosságra hozott és emlékünke-
véselt Kathreiner-képeké. E képek gyűjteménye,
Adams reményteljes bécsi művész eredeti composi-
tíóival örvedetesen gyarapíttatnak. Egy vidor pa-
rasztleány, a csattanó egészség és munkakedv jel-
képe, aratásról hazatérőben a napérette, gabnattal
kalászok közt halad. Maga a tárgy, valamint annak
művészies szép kivitele egyformán elragadó. Ujabb
bizonyítékát adja annak, hogy a Kathreiner cég
mennyire törekszik propagandájának eszközt a szép
és keblem követelményeivel összhangba hozni. Azért
nem is csodáljuk, hogy ha egy ily kitűnő cikket,
mint a milyen a Kathreiner-fele Kneipp-malata kávé,
oly izléses és rokonszenves módon a közönségnek
ajánlják, a törekvés jutalmául szép és állandó siker
is bekövetkezik.

Gyilkossággal visszaadott pofon.

(Meggyilkolt földbirtokos.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 29.

Egy távirati tudósítás alapján megírtuk
már rövidesen, hogy Láng Zsigmond kisvárdai
földbirtokost és nagybérlőt megölte két szol-
gája a kocsi, meg a hetese, amiért valan íért
megdorgálta őket. Most a következőkben tu-
datják velünk a részleteket. A szolgák enge-
detlenek voltak, feleseltek és Láng fölindulásá-
ban arcul ütötte a hetest. Ez nyíltan fenyege-
tődött:

— Ez a pofon az életébe fog kerülni!

Másnap reggel mind a kettőt magához ren-
delte Láng az irodába, hogy bérüket kiadja, de
egyik sem jelent meg. Erre maga ment ki hoz-
zájuk az istállóba. s alig lépett át az istálló
ajtáján, a hetes egy hatalmas tölgyfabottal olyat
vágott a Láng fejére, hogy az jajszó nélkül bu-
kott be az istállóba. Ekkor a kocsi rohant
neki s háromágu vasvilláját a mellébe dőfte.

A két feldühödött ember ezzel nem elégedett
meg, hanem eddig ütötték verték a szerencsét-
len Lángot, hogy annak fejét a szőszoros értel-
mében szétdarabolták. A holttestet aztán a lovak
közé dobták, hogy azt a látszatot keltsék, hogy
urokat a lovak rugták össze. A tett elkövetése
után a gyilkosok azonnal a városházához men-
tek s bejelentették, hogy gazdájukat a ló ha-
lálra rugta. A kocsi fia azonban, ki szemta-
tunja volt a borzalmas tettnek, az apja után,
szaladt a városházához s a mikor hallotta ha-
mis vallemását, odakiáltotta neki:

— Hazudik kend apám, mert kend ölte
meg a nagyságos urat!

A gyorsan előtermelt csendőrség előtt az-
tán csakhamar bevallották borzalmas tettüket.
A megbánásnak semmi nyoma sem látszott
meg rajtuk. A hetes a legnagyobb cinizmus-
sal, mosolyogva jelentette ki:

— Pofon ütött, hát megölte. Ha kiszaba-
dulok és elállok, új gazdám is megölöm, csak
egy ujjal nyuljon is hozzám.

A kocsi családós ember, három gyermek
atyja. A hetes Illaváról kiszabadult fegyenc.
Nagyon veszedelmes ember. Mielőtt Lánghoz
szegődött, Ehabovszky Guidó kisvárdai ügyvéd-
nél szolgált, de ez a hetest elkergette magától,
mert egy izben éles kaszával támadt reá. A
gyilkosokat tegnap kísérték át erős csendőri
fedezet alatt a nyiregyházai ügyészséghez.

Kecskeméthy a búrok közt.

— A nagy sikkasztó nyomában. —

Arad, március 29.

A „Pesti Hírlap“ megint megtalálta Kec-
keméthy Győzöt, a ki fél év előtt szökött meg
Budapest főváros félmillió forintjával. Egy Dél-
afrikából hazaérkezett magyar ember hozta
meg a szenzáció hírét, melyet ma a P. H. közöl
ekkép:

Az illető ur bejárta Dél-Afrikát, hallott,
olvasott Kecskeméthyről és a szökés körülmé-
nyeiről, azt azonban csak itthon tudta meg,
hogy a sikkasztónak a fejére 20.000 korona
volt kitűzve. Durban-ban hosszú ideig tartóz-
kodott, ahol görög kereskedőkkel, élelmiszállí-
tókkal került össze, akik Pireából kerülő uton
Lorenzo Marquez érintésével érkeztek a kikötő-
be. Ezek, midőn az ő felfogásuk szerint ügyes
magyar került szóba, elmondták, hogy Kecse-
méthy Győző Natal-ban pihen most ki a veszé-
lyes ut fátalmait. Genuából egy görög, nem
rendes járatu teherszállító hajó vitte Natálba.
Ugy utazott, mint egy fejedelem, inkognitóban,
egyseggyedül, kíséret nélkül. Megfizette az
egész hajó teherszállítási díját, azonkívül 20.000
lirát kellett adnia a kapitánynak. A Gibraltáron
tul már nemcsak a kapitány, hanem a matrózok
is tudták, hogy kit visznek szén helyett hajó-
jukon.

Aki ismeri Genuát, aki tudja, hogy ott na-
ponként több ezer olyan ember megfordul, aki
ma ott van, holnap másutt, annak lehet csak
fogalma arról, hogy milyen nehéz feladat ebben
a nyüzsgésben nyomra akadni. Aztán Genuá-
ban nagy számmal vannak akármilyen szolgál-
latot elvállaló hajósok, akik nem törődnek
semmivel, sem az ellenőrzéssel. Kecskeméthy
Győző mégis féltette a bőrét. Hónapokig vesz-
tegel a nagy kikötő városban az elsikkasztó
pénzzel, melyet a bankokban nem mert be-
váltani.

Szerencséjére olyan pénzügyőrökkel ke-
rült össze, akik azokat a szép ezresek, már
amenyire szüksége volt, potom áron beváltot-
ták, a hajósok között pedig addig puhatólózott,
még emberére akadt. Olyan hajóra tett szert,
mely messze utakat tesz meg, hol Ausztrália
felé veszi útját, hol pedig Amerikában rakodik.
A hajókapitánynak, aki folyton s vizeken cir-
kál, nem sokaig kellett haboznia, hogy a feje-
delmi díjért a sikkasztó magyart elszállítsa.

A görög kereskedők a matrózoktól azt is
megtudták, hogyan szökött meg Kecskeméthy
Budapestről. Egyszerűen felült a legközelebbi
bécsi vonatra. Bécs előtt kiszállt és Ausztrián
keresztül Olaszországba vette útját. Kecse-
méthy tehát ezidő szerint Natalban, ebben a
délafrikai angol gyarmatban tartózkodik, hol elég
biztonság! an érzi magát. Kiadatásáról szó sincs.
Az ügynökök a beváltott ezresek minden va-
lószerűség szerint Monte-Carlóban adtak tul. Ha

a budapesti rendőrség tudja az ezresek számát,
most még a szezon eleje lévén, ott esetleg ne-
hány példánynak nyomára akadhat, de ezt a
bűnjelet is aligha fogják kiadni.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Birnstingl bírái előtt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 29.

Az aradi kir. törvényszék vizsgálóbírója,
a kir. ügyészség és a vádtanács Brinstingl Izidor
öt rendbeli sikkasztás bűnyüében befejezte
működését. A vizsgálatot minden egyes ügyben
megejtették, a kir. ügyész a vádiratokat bete-
jesztette, a vádtanács a vádiratokra beadott ki-
fogásokat letárgyalta és Brinstinglit mind az öt
ügyben vád alá helyezte, a vizsgálati fogságot
pedig a végtárgyalásig tartó joghatállyal fen-
tartotta.

Az összes akták most Fibián Lajos dr.
főtárgyalási tanácselnökhöz kerülnek, ki is,
miután Meszlényi Anlál dr. kir. ügyész és Radó
Károly dr. védő az összes ügyek egyesítését ké-
relmezték, mind az öt ügyre a főtárgyalást rö-
videsen kitűzi. — A tárgyalásokra megidéz-
tek a feljelentők, a károsultak és a hivatko-
zott tanúk. A bűnyüben szereplők száma oly
nagy, hogy a tárgyalás előreláthatólag több na-
pot fog igénybe venni.

Brinstingl ártatlannak tartja magát, ennek
adott kifejezést felebbezéseiben és felfolyamo-
dásaiban. Védelmét arra alapítja, hogy részben
az illető váltó tulajdonosok tudtával vett a vál-
tókra kölcsönt, részben erőszakkal tartották visz-
sza a nála volt váltókat és egyéb kisebb tar-
tozásai fedezésére tartották vissza. Érdekes az
egyik ügyben a beállott fordulat. Az egyik
ügyben ugyanis Brinstingl tesz feljelentést a
rendőrségnél — sikkasztás miatt. A feljelentése
folytán megindult a vizsgálat; ennek pedig az
lett a meglepő eredménye, hogy Brinstinglit
csípték nyakon, mint sikkasztót; az ő általa
feljelentett pedig átvette Brinstingl szerepét és
most ez lett a vadló.

§ Igazságügyi előléptetések. Az m. kir. igaz-
ságügyi miniszter Szalay Dezső dr. aradi kir.
járásbíró és Borsitzky Lajos aradi
kir. járásbíró irnokot a kilencedik fizetési
osztály első fokozatába léptette elő.

§ A Bankegyesület sikkasztója. A múlt hó-
napban a Budapesti Bankegyesületnél két sik-
kasztásnak jötték a nyomára. Hiányzott 20.000
korona, melyet a bécsi Union-banknak kellett
volna elküldeni s egy 8000 koronás postacsekk.
Csakhamar rájöttek, hogy a kettős sikkasztást
a bank levelezési osztályának főnöke, Szalai
Soma követte el. Hiábavaló volt minden taga-
dása, mert rájöttek, hogy álszakált véve fel, a
csekket maga váltotta be a postán. Szalait le-
tartóztatták s noha még néhány napig a taga-
dásnál maradt, azután beismerte bűnét. Erre
vád alá helyezték s mára már Cseke bíró el-
nöklésével a főtárgyalást is kitűzték ellene. Ez
azonban elmaradt. Időközben Szalai családja
megtérítette a kárt, ha nem is egészen, de
részben s erre a bank visszavonván panaszát,
Gruber Lajos dr. ügyész nem tehetett egyebet,
mint azt, hogy az eljárás megszüntetését kérte.
Igy is határozott a bíróság s természetesen
Szalait tüstént szabadlábra helyezte.

A két ünnepek alkalmával
a „MILLENIUM“ sörcsarnokban
kitűnő BAJORSŐB csapoltatik.

Tisztelettel BRAUN és SCHUCH

Kerpel Izsó

50,000 kötetes

kölcsön-könyvtárába

Aradon, Atzél Péter-utca 1. szám, (az udvarban)
Telefon-szám: 407.

A következő újdonságok érkeztek:

Ohnet: Alkony, A könnyüvérték, **Blána:** Egy honvédszázados viszontagságai, **H:** Egy regényes bűnper, **Annunzio:** Az ártatlan, **Sienkiewicz:** Őt kövessük! **Komócsy:** Kispipa adomák, **C. Doyle:** Doctor Holmes kalandjai I. II. III. **Ouida:** A kis tolvaj, **K. Kun:** Virágoslak, A jégvirág, **Oesckay G.:** Oesckay igazi életrajza. Tanulók lapja 1901-ől, **Hope:** Trozo, **Rider:** Lizbet, **Kuthy:** Hazai rejtekem **Simon:** Erzsébet királyné, **Gorkij:** M. I. a. Hillern: És mégis jönni fog. **Gárdonyi:** Karácsonyi álom, **Broughton:** Olyan mint a virág, **Crocker Gven:** Tolstoj: Sötétség orsz. **Tutsek:** Örvény. **Bart-ha:** Görbe naptár 1902, **Molnár:** Gazdátlan csónak, **Gárdonyi:** A láthatatlan ember, **Thury A kapitány.** **Herczeg** Pozányok. **Mikszáth:** Régi szekér, fakó hám, Fekete kakas, A szelstyey asszonyok, **Gorkij:** Csudra Makar, **Beniczky:** Miudenáron, **Hanna.** **Donászy:** Szigetvár, **May:** A puskás bur, **Abonyi:** Három vitéz m. baka. **Malonyai:** A Tartómedvehajtás, **Szemere:** A h-lász regénye. **Juhani:** A tiszteletesné asszony, **Magyar lányok** 1901. **Hegedüs:** Beszélő éjszakák. stb.

Németben: **Zobelitz:** D. Todbringerin, **Schubin:** Marska, **Gorki:** Der grüne Kater, **Lesueur:** Die Komödiantin, **Brandenfels:** Die Fee von Rabendorf, **Meggede:** Quitt, **Sienkiewicz:** Mit Feuer und Schwert, **Der kleine Ritter.** **Werner E.:** Adlerflug. **Sudermann:** Johannisfeuer, **Eschtruth:** Hazard, **Am Ziel.** **Galet:** Kapitän Satan (Abenteuer des Cyrano de B. Bernhard: Eva u. Leoni, **Werder Hans:** Der wilde Reutlingen. **Fee,** **Junker Jürgen,** **Christophorus,** **Boy-Ed:** Lea u. Rahel, **Jensen:** Frühling stürme, **Meggede:** Von zarter Hand, **Bernhardt M.:** In treue fest, **Wothe A.:** Und doch, **Suse,** **Warum,** **Ragna,** **Knut Hamsun:** Die Stimme des Herzens, **Ballestrem:** Pension Malepartus, **Aus der Rumpelkammer,** **Wachehusen:** Der Backfisch. **Spättgen:** Plainair, **des Amerikaners Wort,** **Georgy:** Lotte Bach's Hochzeitsreise, **M. Fliegende Blätter** 1886—1901 ig, **Tscudi:** Elisabeth. **Prévost:** E. glückl. Ehe, **Die Sünde der Mutter.** **Flammarion:** Lumen.

Franciaiban: **Zola,** **Brio Malot,** **Musset,** **Gyp,** **Ohnet,** **Daudet,** stb.-től újdonságok. **Wlaminik:** D'un lit dans l'autre.

Angolban: **Twain,** **Ouida,** **Braddon,** **Broughton,** **Wells,** **Collins** stb. legújabb művei.

Havi-kölcsöndíj: 1 korona 20 fillér, vagy kötetenként fizetve 8 fillér.

A tanuló ifjuságnak 1 óra 1 kor., vagy kötetenként 6 fillér.

A könyvek újak és tiszták.

Vidéki bérlok is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek és tetszés szerinti mennyiségben kaphatják a legújabb és legérdekesebb műveket.

Az összes jegyzékek, valamint a magyar, német, francia és angol pótgjegyzékek ingyen kaphatók.

Ugyan-e cég **Andrássy-téri** könyvkereskedésében nagyobb könyvtárveleket folytán óriás választékban kaphatok **regények, klasszikusok, 600 sz. Olcsó könyvtár** stb. meglepőentányos áron, mire különösen a **Casinók és Olvasó-Körök** figyelmét van szerencsém felhívni. Többek közt 400 kötet csaknem új Egyetemes regény-tár 50 fillérjével kapható.

REGÉNY-CSARNOK.

A fehér hattyú.

Regény három kötetben.

Ira: **Catulle Mendés.** [9]

(Folytatás.)

V.

Brascassonak, **Gloriane Gloriani** fodrászának olyan élettörténete, mely megérdemli azt hogy elmondassék.

Egy este a Toulouse-i garnison egyik káplárja a csatorna mentén járkált, nem messze a Riquet szobortól. Lenn a városban, Capitole-téren a kakarodót fújták már, de ezért a káplár elégedetten folytatta a sétáját, mert ez estén engedélye volt tíz óráig és epedve várta Mion kisasszonyt, a kis bászk cseleket, ki megígérte volt a találkozót, mikor a gazdák lefeküsznek. Végre eljött. Csaknem rut volt, hanem azért a namba kinézésű káplárral imádták egymást, egyik sem találván jobbat a másiknál; kiki úgy hódol a szerelmének, amint teheti. Midőn leültek a káplár egy kópadra, Mion a káplár ölébe, az utóbbi hirtelen visszafordult.

— „Hallgasd csak!“ mondá!

— Zöreij hallatszott, mint mikor valami tárgyat a vízbe dobnak; női alakot láttak a sötétben futva távozni a város egyik utcája felé. A katona először üldözni akarta a futót de a csatornából jövő panaszos hang megállította szándékában.

— „Gyermek mondá a káplár.

— „Gu uno garso“ kiáltott a bászk Mion.

Közeledtek a csatornához, melyben kevés víz volt a lezárt zsilipek miatt; a felszínen az est homályában valami hosszas, fehér tárgy látszott lebegni, hasonlóan egy fehérnemű kosárhoz, telve ruhával. Ebből jött a fájdalmas hang. Minthogy ez a saját szerű hajócska elég közel volt még a parthoz, a káplár kardja s-géiyével elég könnyen ki tud a huzni a vízből.

Valóban kosár volt és benne egy félmeztelen gyermek hánykolódott, egészen áthatva a víztől, ökleit nyitott szája elé szorítva, arca ráncos volt, mint a vén almáé.

— „Ah, milyen szép kicsiny örvendezett Mion

Valójában utálatos volt, de minden nőnek valami saját szerű gyengédsége van az újszülöttek iránt és nincs közöttük talán egy sem, kinél egy gyermek első látása az anyaság érzetét egy pillanatra ne éreztessze. A káplár sokkal hidegebbnek mutatkozott.

— „Vigyük a biztoshoz!“ mondá.

Dühös volt, hogy szerelmi találkozója meg lett zavarva. Az asszony valamivel távolabb is bevethette volna a vízbe gyermekét; bosszantó dolgot a könyörületességet olyankor gyakorolni, midőn valakinek csak 10 óráig van szabad ideje.

A rendőrség nyomozást tartott és felfedezték az anyát. A Jardinier-utcabeli szegény vén leány volt a bűnös. Estéknként fehér náloköntésben vastagon kiprosított arccal szokott ablakában állni és integetni a kék bluzos járókelő férfiaknak, vagy olyanoknak, kiken a nadrág elég biztosítékot nyújtott. A tanulóknak már nem kellett, mert a haja is kihullott és a fogai közül is hiányzott egynehány. Milyen lehetett a szerencsétlennek múltja? maga is eifeledte már. Rothadt, hullott gyümölcs, melynek ágát hasztalan keressük, s melyet a véletlen sodort oda szemétnek. Szerencsére a sors könyörül az ilyeneken és nincsenek gyermekeik. Neki még az is lett negyven éves korában. Atyja? Ki tudta volna megmondani? Egyszer egy ilyen gyermektől megkérdezték: „Hát este mit csináltak otthon, szegény kicsim?“ A gyermek így felelt:

„Este? mama engem lefektet, aztán elmegy apát keresni.“ Ilyen apja volt ennek a csa or-nából megmentett újszülöttnek is. Midőn anyját kérdőre vonták, rögtön bevallotta vétkeit; még csak nem is bántotta semmi. A lelkiismeret nem olyan világosság, mely több lángból

áll s a melyből néhány még világíthat akkor is, midőn a többi már ki van aítudva; nem, ez a világosság egyszerre alszik ki az emberben. Midőn tudára adták, hogy gyermekét megmentették, csak annyit felelt:

— „Annál rosszabb rá nézve!“

Ot évi fegyházra ítélték. Ni, nesben halt meg, a központi intézetben. Ami a gyermekeket illeti, azt a lelencházban helyezték el, mint-hogy olyan makacs volt, hogy azért sem akart meghalni.

Ellenkezőleg felnőtt és még rutabb lett, a szent nővérek csaknem félték tőle. Utálatos komor volt még abban a korban is, midőn a kis angyalok nevetni szoktak, behuzódott valamely szökőre, mintha csak bele akarna bujni a falba. Szeme folytonosan fájós volt, ajkait sebek borították. „Már a vérebén van“ mondták a nővérek és nem csatkozottak. Ez az ártatlan gyermek — egy részeg férfinak és egy olyan anyának a szülőtte mely már örökölte a bűn betegségét. E miatt még a nővérek is gyűlölték; aminek számlimat kellett volna inditnia, csak irítózatot keltett. Rosszul bántak a nyomorulttal, azt hívének, hogy jól cselekednek; megbosszulják Isteat és büntetik a vétket. Ő pedig, ha verték, csak csodálkozott, nem ért vének, miért bántják őt azért, mert beteg.

Egy alkalommal egy cserző vargának inas-ra volt szüksége és a lelencházban keresett magának egy gyermeket. Megkérdezték tőle, akarja-e Brascassont? Brascasson volt az, kit ütöttek, vertek, s akit nem álhattak ki. Soha sem tud a meg, miért adták neki ezt a nevet, de tény, hogy így szólították az első naptól kezdve, mikor felvették a lelencek közé. A cserző mesternek mindegy volt, akár ezt, akár mást adnak neki, ők pedig örvendtek, hogy megszabadulhatnak ettől a nyomorulttól. A mester eleintén elfintorgatta az arcát, látván a hitvány és utálatos fájós szemü ótvaros terem-tést, majd felkiáltott:

— A borszag hasznos az egészséges az majd helyrehozza!

Elvitte tehát magával, miután előbb egy-két fricskát adott neki tréfából. Ilyen volt inas-kodásának kezdete.

(Folytatása következik.)

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti ár- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, március 29.

Délitőzsde. Buzakinálat mérsékelt, vételkedv tartózkodó. Lanyha irányzat mellett 3,000 métermázsza került forgalomba, 5—10 fillérig olcsóbb áron. Egyéb gabonane-mek közül rozs és zab 5 fillérrel olcsóbb. Időjárás szép.

Zárlat 12 órakor:

Buza áprilisra	9.01— 9.02
Buza májusra	9. . . . . 9.01
Buza októberre	8.05— 8.06
Rozs áprilisra	7.25— 7.26
Rozs októberre	6.61— 6.62
Zab áprilisra	7.03— 7.04
Zab októberre	5.83— 5.84
Tengeri májusra	5.04— 5.05
Tengeri júliusra	5.17— 5.18
Repce augusztusra	12. . . . . 12.10

Zárlat 5 órakor:

Buza áprilisra	9. . . . . 9.01
Buza májusra	8.99— 9. . . . .
Buza októberre	8.05— 8.06
Rozs áprilisra	7.24— 7.26
Rozs októberre	— . . . . .
Zab áprilisra	6.99— 7. . . . .
Zab októberre	— . . . . .
Tengeri májusra	5.01— 5.02
Tengeri júliusra	— . . . . .
Repce augusztusra	11.95— 12.05

Zárlat 5 órakor:

Oszták hitelrészvény	698.—
Magyar hitelrészvény	712.50
Leszámitolóbank részvény	447.50
Rima-Murányi vasmű részvény	502.—
Oszták-magyar államvasuti részvény	676.25
Közúti vasut	647.—
Városi villamos vasut részvény	316.—

SZIVARKA HÜVELYEK

és

SZIVARKA PAPIROK

„NIL“

(KROKODILLAL.)

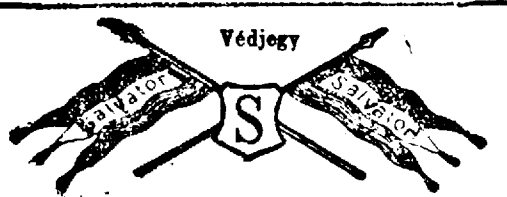
A dohányzóknak igazi élvezetet csak a legjobbnak elismert valódi egyptomi szivarka hüvely és szivarka papírok „NIL“ (krokodillal) nyújt mely a dohányzás alatt sem fekete, sem zsiros nem lesz, és ki nem alszik.

☉ **Övakkodjunk értéktelen utánzatoktól.** ☉

☉ **Mindenütt kapható.** ☉

Egyedüli készítőik:

ELSTER FRÉRES LEMBERG.

Vesebajoknál,
a hólyag bántalmainál
és köszvénynél,
az emésztési és lélegzési
szervek hurutainál,
a **Litbion-forrás**
Salvator

kifünő sikerrel használtak. E forrás kiváló tulajdonságai:

Húgyhajtó hatása.

Vasmentes. Kellemes ízű.

Könnyen emészthető.

Első rangú gyógyvíz és diatetikus ital. Számos orvosi tekintélyek által különösen oly egyéneknek ajánlva, a kik ült életmódjuk folytán aranyeres bántalmakban, hasi pozsga, máj- és vese izgatási tünetekben vagy húgy-savas vesehomok és vesekövek képződésében szenvednek.

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

• A Salvator-forrás Igazgatósága Eperjesen.

582

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ ROVATA

A kör helyeszközlő-osztályának helyisége
SZABADSÁGTÉR 7. I. EMELET.

Hivatalos órák:

Naponta d. e. 11—1 óráig, este 9—10 óráig, vasárnap és ünnepnap d. u. 4—5 óráig. Tagok úgy a vidékről, mint helybeliek, naponta fölvetetnek.

Az állásközvetítés teljesen ingyenes. A kör tagjai előnyben részesülnek. Levélbeli felvilágosítást csak válaszbélyeg küldése mellett ad a helyeszközlő-osztály.

Keresünk:

Aradi festék-üzlet részére a szakmában teljesen jártas, magyarul és németül tudó segédet.
Vidéki városba, női divat áruház részére szakképzett könyvvezetőt és levelezőt.
Vidéki városba, a magyar és német nyelvben jártas, szakképzett idősebb (premier) vaskereskedő-segédet.
Aradi divatárú-üzlet részére elsőrendű, jó megjelenésű intelligens szakképzett segédet.
Vidéki rőfös-kereskedés részére a magyar és a román nyelvben jártas, fiatal, ügyes segédet.
Aradi elsőrendű papírüzlet részére ügyes és szakképzett segédet.
Aradi játék-üzlet részére ügyes fiatal segédet.

Ajánlunk:

Fűszerkereskedő-segédet, a ki elsőrendű aradi, nagy- és kisvárosi fűszerkereskedésekben hosszabb ideig alkalmazva volt.
A női- és férfi-divatárú szakban jártas, szakképzett intelligens segédet.
Irodai gyakornokul fiatal, szép írású női alkalmazottat.
Elsőrendű férfi-divat, rövidárú, norinbergi, játék- vagy műszer-üzletbe 22 éves a magyar és német nyelvben jártas segédet.
Rőfös- és vegyesáru üzletek részére több ügyes románul tudó segédet.
Raktárkezelőnek, 24 éves, a divat, rőfös, továbbá a fűszerüzletben jártas, magyarul, németül és szerbül tudó segédet.
Esti foglalkozásra, gyakorlott, szakképzett könyve lőt és levelezőt.
A vegyesáru szakban minden igényeknek megfelelő segédeket.

**AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA.**

Klein Sándor, titkár.
Keppich Zsigmond, igazgató.

KATONAHANGVERSENY.

**Hétfőn, Húsvét másodnapján
KASS-VENDÉGLŐJÉBEN**

**a 33. gyalogezred zenekara kar-
mesterük vezénylete alatt**

KATONA-ZENE HANGVERSENY

rendeztetik,

melyre a nagyérdemű közönség tisztelet-
tel meghívatik.

Kass Béla.

Belépti-díj 60 fillér. — Kezdeté 8 órakor.

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a nagyérdemű közön-
ség, és az igen tisztelt vevőim becses tu-
domására hozni, hogy az **Andrássy-
tér 20.** szám alatt husz év óta fennálló

szabó-üzletemet

**f. évi április hó 1-től SALACZ
GYULA-utca 1 szám** alá helyeztem át.

Ez alkalommal kötelességemnek tartom,
hogy az igen tisztelt vevőimnek az irá-
nyomban tanusított bizalomért köszönetet
mondjak.

Mint eddig, úgy továbbra is főcélom
az lesz, hogy **tisztességes, szolid kiszol-
gálással, az igentisztelt vevőim bizal-
mát továbbra is birhassam.**

Becsés pártfogásukat kérve, maradtam

Kiváló tisztelettel

Meszlinger János,

625

ferfi-szabó.

Központi szálloda

nagytermében

kedden, április hó 1-én

és a következő napokon

**a budapesti Somossy-mulató tagjainak
első vendégjátéka.**

Fellepte a következő tagoknak:

LUIS és SIEGWARD

büvész-paredisták.

TRIO GUSTAN

a híres hármas zene-bohócok

BÁTORI IMA DALOS MARGIT

magyar énekesnő.

kuplé-énekesnő.

Mstr. CLINÉ

a leghíresebb ventrologista.

MICI WERNER KISS JENŐ

excentrique.

humorisztikus gyorsfestő.

Göndör Aurél

magyar humorista, Budapest kedvence, az úgynevezett
„Kátsa” cigány.

Azonkívül fellepte az egész művész társulatnak.

A műsor szigorúan családias.

Kezdeté 8 órakor. — Belépti díj 1 kor.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri

Back Soma,

igazgató.

Óvás!

Figyelmeztetem a közönséget és a keres-
kedőket, hogy bevásárlásaimat személyesen
szoktam eszközölni, s ha az én nevemben
más vásárol, nem fizetem ki. Csak személyes
vásárlásaimért vállalok kötelezettséget.

Rieger Gyula,

Pöltenberg Ernő-utca 17.

Dr. Mandl Vilmos

és

Dr. Szegő Hugó

ügyvédek

637

1902. ápr. 1-én nyitják meg társirodájukat

Kölcsey-utca 1. sz. alatt.

Van szerencsém a nagyérdemű hölgy-
közönséggel tisztelettel tudatni, hogy

Aradon, Tökölytér 7. szám alatt

ruhaszabászati és varrási műtermemben a
legfinomabb, mint egyszerű házi ruhákat
is jutányos, a legfir omabb igényeknek meg-
felelőleg készítek.

Egyben tudatom, hogy csakis uri leá-
nyok részére külön varróteremben

varrási és szabászati iskolát

nyitottam, ahol 3 havi időtartam alatt a
kellő jártasság elsajátításaért kezeskedem.

Tanulás-díj 3 havi időtartamra 60 korona.

Tisztelettel:

Vuk Lukréczia,

női szabónő.

!!Végre valahára!!

egy 16

FOG-PASTA,

mely a fogak ápolása körül támasztott minden igényeket
a legnagyobb mérvben kielégít.

Igy kiáltottak föl mindazok, kik a legujabban forga-
lomba hozott

DENTOLIN

fogpasztánkat megkísérlették.

Egy tégely ára . . . 1 korona.

Egy darab ára . . . 60 fillér.

5% a magyar tanítónők „Otthona” javára.

VOJTEK és WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése
ARADON.

NAPIREND.

Március 30. Vasárnap. Róm. kath. naptár: Húsvét-
vasárnap. — Protestáns naptár: Húsvétvasárnap. — Gö-
rög-keleti naptár (március 17.): Nagyböjt 3-ik vasárnap.
— A nap kél 5 óra 28 perckor, nyugszik 6 óra 9 per-
kor. — A hold kél délelőtt, nyugszik 8 óra 51 perckor.
Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra
küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjá-
rás várható: Változékony, enyhe, sok helyütt csapadék.
Március 30. Az aradi polgári lövész-egylet megnyitó-
ünnepélye. — A pécskai iparos deleglet hangversenyvel
és műkedvelői előadással egybekötött táncestélye.
Március 31. A soboríni ifjúság táncmulatsága (Arany
Szarvas.) — A világi és galsai iparosifjúság műkedve-
lői előadása. — A csermői ifjúság táncvigalma. — Az ara-
di székhely-otthon közgyűlése este 6 órakor (Vasszálló.)

HALLATLAN

olcsó árban kapható

egy teljes férfi-öltönyre

való ruhaszövet bármely színben, a tavaszi és nyári idényre 3 méter

2 forint 75 krért.

A vállalat készpénzfizetés mellett összevásárolja a posztgyárosoktól a visszamaradt árukat és így ily hallatlan olcsó árban bocsátja eladásra. Nincs tehát semmi félrevezetés benne, hogy ily mesés olcsó árban kaphatók e ruhaszövetek, melyeknek minden darabja válogatott minőségű, divatos mintájú és megéri a vételár kétszeresét.

Megrendeléseket csak utárvétel mellett eszközölünk.

A nagy forgalom miatt és tekintetbe véve a rendkívül olcsó árat, mintákat nem küldünk.

Vidéki megrendeléseknél a szín megjelölése elegendő. 1974

Központi ruhaszövet kiviteli vállalat.

Budapest V. Ferencz-József tér.

1797—1902. sz.

Radnai jár. főszolgabírójától.

Pályázati hirdetés.

Az m. Radnai járáshoz tartozó s Maros-Szlatina Baja és Gyulicza községekből álló M.- Szlatinai körorvosi állás lemondás folytán, f. évi május hó 1-ével üresedésbe jön.

A körorvos javadalmazása: 1. Munk H. és fiai M.- Szlatinai birtokosok és gyártulajdonosok által a gyárorvosi teendőkért évi 2000 korona; 2. Gyulicza község részéről 145 korona 28 fillér; 3. M.- Szlatina község által 64 korona 34 fillér; 4. Baja község által 76 korona 52 fillér; 5. A szabályszerű látogatási díjak. Összes évi fizetés tehát, 2286 kor. 14 fill.

A választást f. évi április hó 17 napjának d. e. II órájára tűzöm ki, helyéül M.- Szlatina községet.

A pályázni kívánókat törvényszerűleg felszerelendő pályázati kérvényeiknek a választást megelőző napig leendő benyújtására figyelmeztetem.

Mária-Radna, 1902. márczius hó 22-én.

617

Péczeley Elek,

főszolgabíró.

Kávéház megnyitás!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, hogy a **Deák Ferencz-utczában, a régi Vadember vendéglő helyén**

„EURÓPA“

czimmel folyó évi máuzius hó 29-én

KÁVÉHÁZAT

nyitok, mely a kor igényeinek mindenben meg fog felelni. — Bátorkodom egyúttal felemlíteni, hogy e téren két évüzedet meghaladó tapasztalatomat a vidéki nagyobb városokban, s az utóbbi évtizedben pedig a főváros legelső üzleteiben mint főpinczér és üzletvezető; a későbbi időben mint üzlettulajdonos szereztem meg, s ezen tapasztalataim képesítenek arra, hogy a nagyérdemű közönség kívánalmainak megfeleljek.

Hideg Buffet.

Legjobb bel- és külföldi italok.

A jó zenét **Albert Péter** első solista primás zenekara szolgáltatja, ki Sarasate, Bihari és egyéb hírneves szerzők darabjait fogja előadni.

Pontos kiszolgálásról gondoskodik van.

Bölcsös pártfogásukat kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Tóth Imre,

„Európa“-kávés.

613

Van szerencsénk a n. érdemű közönség tudomására nozni, hogy képviselőtünket

NEUBAUER MANÓ urra

ruháztuk át.

Tisztelettel

Magyar asfalt részvénytársaság.

473

Kapcsolatban fenti hirdetésre, van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy **nedves lakások, pinczehelyiségek** stb. gyökeres **szárazzá tételét** jótállás és legolcsóbb árak mellett elvállalom, ugyszintén **járdák, kocsiutak, kapubejáratok burkolását természetes aszfalttal, valamint magtárak aszfaltozását** oly módon, hogy azok teljesen **féregmentesek**. Elvállalom továbbá minden a **cement, beton** és a **kövezési** szakmába vág munkálatok kivételét.

Tisztelettel

Neubauer Manó

vállalkozó és a magyar asfalt részv. társ. képviselője

Arad, Fábrián-utca 6/a. szám. — Telefon szám 411.

Idegbetegeknek

ajánlatos, ha a már 20 éve bevezetett és tanárok, szakorvosok és a közönség között mindig jobban és jobban ismeretes gyógyító eljárásról, mely csak külső mosást igényel, ártalmatlan, olcsó és meglepő hatással bír, tudomást vesznek.

— Tessenék Weissmann Roman most 26. kiadásban megjelent füzetkijét —

„Az idegbetegségekről és gutaütésről“

kérni, amelyet kívánatra **Fischer Ferenc** könyvkereskedő **Pécs** az érdeklődőknek teljesen díjmentesen küld meg. 1901

Feltűnést keltő nyilatkozat!

Kedves Hajós ur!

Ma, midőn oly sok ismeretes tyukszemirtő szer daczára, legtöbben kiirthatatlannak tartják a tyukszemet, már nem is igen ajánlanak nyugodt lélekkel tyukszemirtő szert, hacsak nem ismerik az **„ANAGALLINT“**, a mit egy szerencsés pillanatban ön talált fel, kedves Hajós ur.

E bámulatos pillanatban köszönhetem, hogy sok másfajta drága szerek sikertelen használata után, a 8—10 éves tyukszemektől teljesen megszabadultam.

A tyukszemirtő szerek helyett most már örömmel ragadom meg a tollat, hogy gratuláljak figyelmet érdemlő találmányához és köszönetemet fejezzem ki önnek, hogy megszabadított a gyötrő tyukszemektől.

Arad, 1901. év november hó 7-én.

Tisztelője

Ritt Gyula.

Tyukszem, szemölcs és bármilyen bőrkeményedést bámulatos rövid idő alatt elpusztít a

Hajós-féle **ANAGALLIN.** Ára 35 kr.

Fagybalzsam,

kipróbált kitűnő szer fagyás, valamint a fagyás által okozott kellemetlen bőrvizkedés ellen. Két, három nap alatt legbiztosabban gyógyít s minden fagyási büttyköt sikeresen eltávolít. Egy üveg teljesen elegendő. Ára 35 krajczár.

Kaphatók egyedül a feltaláló és készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyszerészeti laboratoriuma

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

BEDŐRSZÖLÉSRE OSZ, RHEUMA ÉS IDEGFÁJDAIMAK ELLEN, AZ INAK ÉS IZMOK ERŐSÍTÉSÉRE.

KWIZDA FLUID. Kigyóvédjegy.

Tourista fluid. Kwizda köszvény fluidja.

Erősítés és erőmegújítás ozéljából eredménynyel használják az összes turisták, kerékpárosok és lovagok nagyobb utak után. 399

1 üveg ára 2 kor. 1/2 üveg ára 1 kor. 20 fill.

Valódi minőségben kapható a gyógyszertárakban.

Főraktár:

Kwizda Ferencz J.

cs. és kir. ausztr. magy. rom. kir. és bolg. f. jedelmi udvari szállító, kerületi gyógyszerész.

Korneuburg, Bécs mellett.

Új hal-áruda!

Van szerencsem a n. é. vevőimet úgy a n. b. közönséget értesíteni, hogy Aradon, a halteren az „Arany potyka” helyiségében

élő és nyers halak

bármely nagyságban és fajban a napi árfolyam szerint mindenkor nálam kaphatók. Póztai megrendelések a legpontosabbban utánvét mellett eszközöltetnek.

Becses pártfogásáért esd

tisztelettel

Widlovits Mária,
haláruda tulajdonos.

302

Magy. kir. Államv. üzletv. Szegeden.

4385—1902. szám.

Pályázati hirdetmény.

A Valkány állomásunkon megüresedő pályaudvari vendéglő bérletére ezennel nyilvános pályázat hirdettetik. A bérlet fenti vendéglőre nézve 1902 évi szept. hó 1-ével veszi kezdetét és tart ezen időponttól számított három éven át vagyis 1905. évi aug. hó 31-ig. Bérletnek a következő helyiségek bocsátatnak rendelkezésére: 1 konyha, 1 szoba, 1 mosó konyha, 1 pince, 3 pincehelyiség, 2 padlás-szoba, 1 jégverem, az I—II-od osztályú étterem. Az üzem céljaira átengedtetik még a III-ad oszt. ét- és váróterem.

Az egy koronás bélyeggel ellátott és külön:

„Ajánlat a m. kir. államvasutak főnként Valkány állomása pályaudvarán levő vendéglő üzletre” felirattal ellátott lepecsételt borítékba zárt, nemkülönbözően kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok **1902 évi április hó 9-én déli 12 óráig** az alulírt üzletveze őség általános osztály főnökénél (üzletvezetőség: palota I. emelet 21. sz. ajtó) vagy személyesen, vagy kir. posta útján benyújtandók.

Bánatpénz fejében a bérletre 200 azaz kétszáz korona készpénzben vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban, a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztárána 1902. évi április hó 8-án déli 12 óráig vagy személyesen vagy kir. posta útján beküldendő.

Az értékpapírok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régebb, a névértékét meg nem haladó napi árfolyam csak 90% szerinti értékben számítatnak. Készpénzben letett összeg után kamat nem fizetetik. Az ajánlatban a letétel megtörténte megemlítendő ugyan de a letétéről nyert elismervény nem csatolandó.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (I emelet 12. sz.) a nívatalos órák tartama alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőkné elfogadják.

A fentebbi feltételekkel elérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok, továbbá olyan ajánlatok, melyek bármilyen tételnek s végül olyanok, melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem tételt figyelembe véteni nem fognak.

Az ajánlatok között a választás szabadon, a bérösszegekre való tekintet nélkül történik.

Szeged, 1902. év február hóban.

Az üzletve etőség.

(Utánnyomás nem díjaztatik.)

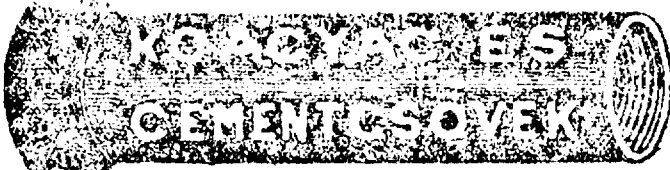
WALLA JÓZSEF

Mozaik
és
cement-áru gyára

BUDAPEST,
Rottenbiller-utca 13.

Granit-terazzo,
Betonirozások,
Medenczék,
Csatornázások,
Szökőkutak,
Jászolok,
Fayence falburkolati
lapok,
Aszfalt-tető és elszigetelő
lemezek,

Keremit-lap,
Mozaik-lap à la Mettlach,
Márvány Mozaik-lap,
Cement-lap,
Menyegzet-nádszövet,
Tűzálló téglá,
Portland Cement,
Roman Cement,
Terracotta-árak.

1942

803—1902. tksz.

Póthirdetmény.

A pécskai kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság, közhírré teszi, miszerint az Arad Csanádi gúzsasági Takarékpénztár végrehajtónak Kricska István és neje M. Zoh-gyési, — úgy C. Kiss Mihály pécskai lakos végrehajtást szenvedettek elleni 275 kor. s jár. iránti végrehajtási ügyében 699/902 tksz. a kibocsátott árverési hirdetményben az aradi kir. törvényszék, a pécskai kir. bíróság területén lévő, M. Pécska községben fekvő, a m. pécskai 1365. sz. tjkvben A. I. 2. sorsz. a. ingatlanra 800 koronában, — a m. pécskai 2521. sz. tjkvben A. I. 1. sorsz. az egész ingatlanra a végrehajt. törv. 156. §-ának d. pontja alapján 745 koronában, — a m. pécskai 3997. sz. tjkvben A. I. 1. sorsz. a. ingatlanra 956 koronában, — az ugyan ezen tjkvben A. I. 1. sorsz. a. ingatlanra 956 koronában és a m. pécskai 3663. sz. tjkvben A. I. 1. sorsz. a. ingatlanra 438 korona kiáltási árban, ezen telekkönyvi hatóságnál 1902. évi május hó 31-ik napjának délelőtti 9 órájára kitűzött árverés az 1881. LX. tcz. 167. §-a alapján Holzeisen József végrehajtató érdekében is 100 kor. tőkekövetelése s járulékaikielégítése végett megtartatni fog.

Kelt Pécskán, a kir. bíróság, mint tkvi hatóságnál 1902. évi márczius hó 1-én.

Dr. Jakó,
kir. aibíró.

Uri-, fiu- és gyermekruha raktár:

Kassovitz Fülöp

Arad, Andrassy-tér 9. sz.

Igen tisztelt vevőimnek és a nagyérdemű közönségnek van szerencsem szíves tudomá-ára hozni, hogy **Lux Mór** urat üzletem további vezetésétől felmenttem és annak további vezetésével

REICH SAMU urat

biztam meg, ki üzletemet modern alapokon, a mai kor igényeinek megfelelőleg fogja azt vezetni. Ezen ügyes, szakképzett kereskedő iparkodni fog az igen tisztelt vevők legrosszabb menő kívánságainak is lehetőleg eleget tenni.

Különösen felhívjuk szíves figyelmüket

belföldi, továbbá valódi francia és angol szöveteinkre,

melyekből ólasi raktárt tartunk. Nemkülönbözően ajánlok mérték utáni megrendelésre **CIVIL** ruhákat, valamint **KATONAI** és **HIVATALNOKI** egyenruhákat, a legjutányosabb árákon.

Kiváló tisztelettel

Kassovitz Fülöp,

Arad, Andrassy-tér 9.

Hivatkozva fenti hirdetésre, tájékozom a t. c. közönséget önmagam támogatására felkerni és reménytelen, hogy méltányos árák és előzékeny eljárásunk által a teljes bizalmat kiérdemelni fogom.

531

Tisztelettel

REICH SAMU.

Mennyiség arak
mellett
SZÉP

Báli meghívók.

Tánczrendek!

Levélpapírok!

Borítékok!

Névjegyek!

Gyászjelentések!

Számlák!

Falragaszok!

és minden egyéb
NYOMTATVÁNYOK

készítetnek
a legnagyobb
választékban

az
**Aradi nyomda részvény-
társaságnál.**

Uj találmányu Csász. és kir. szab. jégszekrény.

Gyár: Budapest, **STILLER JÓZSEF**-nél, ajánlja törvényesen védett és elismert legjobb szerkezetű, kitértést nyert hűtő-készülékeiket sör, víz, nyers húsa hűtésére, ételhűtőket, házi szükségletre, fagyalt-készülékeket és fagyalt-reservoárokat, bormérési berendezéseket és legújabb szerkezetű pezsgető-csapokat. Képes árjegyzékek fenti gyártmányokról, valamint a legújabb találmányu hűtő, ételhűtőkről, továbbá sörkimerő készülékekről (hűtött levegő nyomással) kívánatra ingyen. 1941

Stiller József
BUDAPEST.
Gyár és iroda:
VII. Nagydíófa-u. 22.
Wesselenyi-u. sarok.

STYRIA

és

Steyri fegyvergyár (Waffenrad)

A monarchia legkitünőbbnek elismert

kerékpárok

kizárólagos aradmegyei raktára:

KOVÁCS SOMÁNÁL

ARADON,

628

Neuman-palota, Széchenyi-utca.

A „Simonyifalvi Önszegélyző egyesület mint szervezet” felszámolás alatt.

Vagyon. Mérleg-számla az 1900. és 1901. évről. Teher.

Pénztári álladék	114,60	Tartalékalap	2389,78
Külvény kölesön	77158,--	Törzsbetét	49878,06
Leltár álladék	370,98	Aradmegyei	23310,--
		Előre bevett kamat	690,--
		Nyeremény-egyenleg	1375,74
	77643,58		77643,58

Kelt Simonyifalván, 1902. évi márczius hó 22-én.

Felszámoló-bizottság.

Tartozik. Veszteség- és nyereség-számla az 1900. és 1901. évről. Követel.

Költségek	215,--	Kamatok	1631,96
Leírás leltárból	41,22		
Nyeremény-egyenleg	1375,74		
	1631,96		1631,96

Kelt Simonyifalván, 1902. évi márczius hó 22-én.

Felszámoló-bizottság.

624

Óvakodjunk utánzatoktól!

MIÉRT
van annyi utánzat?
MÉRT
a valódi Eisenstädter-féle

Linoleum padló-zománc

a törv. bej. „Vaslovag” védjeggyel a leg-
jobb és legtartósabb puha padlók-
nak és konyhabutoroknak bemá-
zolására.

Bejegyzett

Az Eisenstädter-fele

Linoleum padló-zománc

egy óra alatt keményre szá-
rad, bámulatosan szép feny-
nyel bír és tartósság te-
kintetében eddig főlülmu-
hatatlan. Nagy elterjedt-
ségénél fogva különböző
hasonhangzású nevek alatt
értékellen utánzatokat hoz-
nak forgalomba, miért is
kérem mindenki kizárólag
csak **Eisenstädter-féle**

„Linoleum padló-zománcot”,

Védjegy
„Vaslovag”

a törv. bejegyzett
„Vaslovag” védjeggyel.

Eisenstädter Testvérek

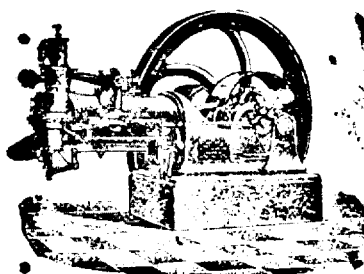
lakk- és festékgyára.

Főraktár Aradon: **Steinitzer N.**
czégnél. 1954

Utánzatoktól óvakodjunk!

Férfiak ingyen kapnak

olyan új találmányu orvosságot, mely az elvesztett erőt újra meghozza. Próbacsomagot s egy száz oldalas könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik érte irnak. Ez a legbámulatraméltóbb csoda-orvosság, mely megmentett ezeket, a kik fiatalkori kihágások folytán nemi bajokban, szifiliszben, valamint elvesztett férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a haziorvossággal a baj otthon gyógyítható, s mindazok, a kik a fiatalkori kihágásokból származó nemi bajokban, szellemi elgyöngyülésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősödés szükséges csodálatos eredménnyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt irhat a Staat Medical Istitutnak az alatt jelzett címre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, a kik kezelés céljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen gyógyíthatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivétel nem tesz. Mindenki irhat érte bárholon magyarul, mire titoktartás mellett postafordultava egy ingyen csomag orvosságot kap magyarázó könyvvel együtt. Irjon még ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni. A levelet így kell címezni: State Medical Institute 49. Elektron Building, Fort Wayne, Ind Amerika. A levelek mindig bementesítendők. 1341

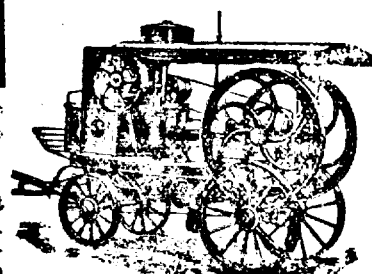

Motorvásárlók vétel előtt arról szerezze nek meggyőződést, melyik gyártmány a legjobb!!

Drezdai motor-gyár részv.-t.

„(Ezelőtt HILLE)”

gyártja az elismert legjobb **benzin** és **gázmotorokat** és **benzinlocomobilokat**. Malmok, takarmány-kamrák, cseplés és minden más üzemhez kipróbáltan a legteké-
tesebb, legegyszerűbb szerkezetű, legtartósabb, legkönnyebb
kezelésű és legolcsóbb üzemű gépek. Legelőkelőbb referencziák több évi legkielegítőbb üzemekről rendelkezésre.

Vezérképviselőt és mintaraktár: **Gellért Ignác és Társánál**

BUDAPEST, VI. Teréz-körut 41. szám (a nyugoti pályaudvar közelében.)

Minden kiállításon és versenyvizsgálá-
ton legelső díjakkal kitüntetve!

1971

KUNTZL ERNŐ

építési vállalkozó.

Ajánlja magát a mai kor igényeinek megfelelő **házak, gazdasági épületek, nyaralóknak** úgy téglából, mint kőből, valamint favázás épületeknek a szőlőkben **czement és kő pinczéknek az építésére és régi házak stilszerű**

átalakítására.

Elvállal továbbá jutányos árak mellett

javitásokat

ács és kőmíves szakmákban.

635

Lakása:

Kossuth-utcza 18. sz.

Fakerten (Aradmegye)

egy nagy

földszintes ház,

melyben korcsma, fűszerkereskedés, mézárshék, pincze és lakás van, kerttel együtt

szabad kézből eladó.

Bővebb felvilágosítást ad: Tázló István Fakerten. 605

28749—903 szám.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak igazgatósága a jegyborítékok készítésére való különféle színű festett, hasított birka-bőrök szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A pályázat tárgyát képező minták az igazgatóság anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál, Budapest, VI., Andrassy-ut 73. sz. megtekinthetők és kaphatók. A feltételeknek megfelelően kiállított és bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb **folyó évi április hó 12-ének déli 12 órájáig** a fentemlített szakosztálynál nyújthatók be s külszímmel latandó el: „Ajánlat 28749—902. számhoz.” Banatpénz a bőrök értékének 5%-a a főpénztárnál. (Budapest Andrassy-ut 75) leteendő.

Az igazgatóság.

Magy. kir. Államv. üzletvez. Aradon.

6965—1902. I. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magyar kir. államvasutak Békés-Csaba állomásán levő pályavendéglő bérletére ezennel zárt ajánlatu pályázat hirdettetik.

A bérlet tárgyát képező helyiségek: A felvételi épület emeletén levő 34. és 36—44. sz. laknelyiségek a vendéglős magánlakásául; a földszinten levő 21. sz. konyha és 22 sz. kamra, az I., II., III. sz. pincze, padlás és az alk. más területén fekvő 2 drb. jégverem, továbbá mosókonyha használat.

Az etelek és italok elárúsítása czéljaira: a felvételi épület földszintjén levő I.—II. oszt. étterem és a III. oszt. váróteremnek ezen czéla elkerített része.

A pályázat 1902. évi szeptember hó 1-ével kezdődik és tart ezen időponttól számított 3 éven át, vagyis 1905. évi augusztus hó 31-ig.

A bérleti feltételek a magyar kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének I. osztályában a rendes hivatalos órákban megtekinthetők, vagy kívánatra postán megküldetnek, miért is ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy azokat ismerik és egész terjedelmökben kötelezőknek elfogadják.

Az 1 koronás bélyeggel ellátott és „Ajánlat a békésabai pályavendéglő bérletére” feliratu borítékba zárt ajánlatok lepecsételve 1902. évi április hó 30-án déli 12 óráig alulírott üzletvezetőség általános (I.) osztályánál nyújthatók be.

Banatpénz fejében 1000 azaz egyezer korona készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb f. é. április hó 29-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége gyűjtőpénz áránál Aradon leteendő.

Takarékpénztári betétkönyvek letét gyanánt nem fogadjatnak el. Ezen feltételektől eltérő vagy nem a kitűzött határidőre beérkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az ajánlatok közt a választás szabadon a bérösszegre való tekintet nélküli történik.

Aradon. 1902. márczius hó 17-én
A magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége.

Márk.

üzletvezető

(Utányomás nem díjaztatik.)

Hirdetmény.

Alulírott körjegyző irodájában

egy a

jegyzői teendőkhöz teljesen jártas

irnok,

ki a román nyelvet bírja, 60 korona utólagos havi díjazás mellett

azonnal alkalmazást nyerhet.

Kishalmágyon. 1902. évi márczius hó 24-én.

Robb György,

körjegyző.

603

TROPON a legjobb tápláló és erősítő szer.

TROPON ötszörte táplálóbb, mint a hú, melynek legfontosabb részét: fehérvéjét tartalmazza.

TROPON növeli az egészségesek testi erejét, megakadályozza a betegek elgyöngülését, siettet az üdülők megerősödését.

TROPON megbecsülhetetlen mind-ama betegségekben, melyekben könnyen emészthető és bőséges táplálékra van szüksége a betegnek.

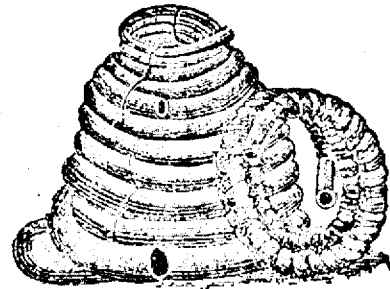
TROPON nélkülözhetetlen táplálék azért mindazoknak, kiknek rossz a gyomruk, betegek a beleik, gyöngék az idegeik, a kik vérszegények, kúszvényesek, tüdőbajosok, cukorbetegség és más olyan bajokkal szenvednek, melyek a rendes étellel való táplálkozást lehetetlenné teszik.

TROPON nemcsak a legjobb, hanem a legolcsóbb fehérvékesztmény is. Ára: 100 grm. 1 kor. 20 fill.

TROPON kapható minden gyógyszerárban. 337—2

Kovács Soma

Arad, Széchenyi-utcza (Neuman-palota.)

627

Szöllő és pinczegazdászati, gazdasági gépek, műszaki áruk, malomszerek, szerszámok nagy raktára, legelőnyösebb árakon.

Eladó

50 éve fenálló élénk forgalmu vendéglő!

mely áll: nyári helyiség, befásított nagy udvar, szalekli és tekepályával, téli helyiség 3 szobából, lakás 2 szoba, konyha, éléskamara, nagy borpinczéből, szilárdan épült jó karban levő ház, betegség miatt

örök áron eladó.

Bővebbet özv. Knapp Károlyné tulajdonosnénál, Fácán-utcza 7. szám. 1146

Szabadkézből eladó

Orczy-utcza 14-ik számú

ház, nagy kerttel.

Bővebbet **Maurer Károly** urnál osztrák-magyar bank, avagy **Hehs Aladár** urnál Aradi ipar- és népbankban. 634

Globus-

tisztító kivonat

1905

jobban tisztít, mint bármely tisztítószer.

Apró hirdetések.

Minden kihirdetés beiktatása leg-
alább egy koronába kerül és 20 szó
lehet, minden évábbi szó 4 fillérbe,
vastagabb betűkből 8 fillérbe kerül. A
kis hirdetések előre fizetendők. Ár-

tesztéseket a kiadóhivatal ad; leve-
beni kérdésekhez a válasza való tá-
lyeg melléklendő. Telefon irtásokhoz
nem ad a kiadóhivatal.

Egy nagy boros pincze

nagy hordókkal ellátva, bérbe ve-
hető Perényi utca 2. számú, Ká-
szonyi-féle házban. 439

Csinos, tiszta

2 szobás lakás, minden hozzátar-
tozóval, befásított udvarban május
1-re kiadó Knézich Károly utca
9. szám a. 621

Személyhitelt

kaphatnak hivatalnokok, katoná-
tisztok s általában hitelképes urak
s hölgyek, közbenjárás mellőzésé-
vel, directe, kedvező feltételek
mellett. Bővebbet: „Feltétlen dis-
cretio” jelige alatt Budapest, Csömöri-ut, posterestante. Névtelen és
közvetítő ajánlatok figyelembe nem
vétetnek. 618

Államvasuti

6 és 8 lőerejű használt gőzcseplő-
garnitúrák jutányosan eladók. Bő-
vebbet Kovács Soma czégné Ara-
don. 626

Bérháztulajdonosoknak

földbirtokosoknak

törlesztéses kölcsönt 42 $\frac{1}{2}$ és
50 évre jutányosan és előnyös
feltétel mellett közvetit és ér-
tesítést ad

Sárkány,

Budapest, Váci-körút 21.

Telephon 436.

Vasgerenda, szekértengely, ráfvas,
aczelcsákányok, metsző-olló, kertész
füresz, oltókések és egyéb áruczik-
kek jó minőségben és olcsó árban
kaphatók

Pöhm és Gedeon

vaskereskedésben 1561

Arad, Eötvös-utca és Szabadság-tér sarkán.

Az Andrássy-tér 21. sz. a.

ház

átépítése folytán kidobandó
rég, jó karban lévő

ajtók, ablakok

(falburkolat és spalettáblákkal,
vagy egyszerűek) — továbbá
egyébb

építési anyagok

eladók.

Fodor és Reisinger

612 mérnökök, építőmesterek.

Tengeri vetőmag.

Nemesített legkorábbi „Székely”
(augusztus első felében törhető) á
7 koronáért, korai „Prairie” király-
nője á 6 koronáért 50 klgként,
kapható Stengl Dezsőnél Kis Pereg
(Arad m.) 606

500 forintot

fizetnek annak, aki
Bartilla
fogvizének hasz-
nálata mellett, üvege 35 kr. valaha is-
mét fogfájást kap, vagy a szája büzlök.
(Csomagolásért külön 10 kr.) **Bartilla A.**
Örökösöl, (E. Winkler) **Wien,** 19/1
Sommer-gasse 1. Kérjük mindenütt hatá-
rozottan **Bartilla-féle** fogvizet. Hami-
sitványok feljelentői jól díjaztatnak. —
Kapható **Aradon: Rozsnyai Mátyás**
gyógyszertárban Szabadság-tér. 303

Boros Béni-tér és Nádor-utca

sarkán levő

Schreyer-féle

telkek

házhelyenkint

szabad kézből eladók.

A felosztási terv megtekiut-
hető és a feltételek megtudha-
tók, **Dr. Szende Tivadar** ügyvéd
irodájában, Szabadság-tér, 12.
szám. 505

Szöllőkaró!

7 láb hosszú, tökéletes száraz
tisza tölgyfa, fatelepemen

Kossuth-utca sarkán

ötmető előtt 377

megtékinthető s nálam bármely
vasuti állomásra rendelhető.

69. TELEFON 69.

Aufricht Miksa.

Lakás Ötvös-utca 15. sz.

Távbeszélő 369.

Gróf KÖNIGSEGG LAJOS

a magyar kir. Államvasutak gépgyárá-
nak arad-csanádi kizárólagos képviselője
Aradon, Vörösmarty-utca 1. sz.

Kivánatra küld 1580

árjegyzéket ingyen és bérmentve.

Taucz község

legközelebbi

Országos Vására

(sertés felhajtással)

április hó 5-dikén fog

megtartatni.

Taucz, 1902. márczius hó 27-én.

622

Nika,
jegyző.

Arad vidékén

kitünő forgalmu

szálloda és vendéglő

kedvező feltételek mellett

eladó.

Czim a kiadóhivatalban. 631

Kiadó lakások!

Egy első és egy másodemeleti

3 szobás

udvari lakások

május 1-ére 632

kiadók.

Szabadság-tér 12. szám alatt.

Jó forgalmu

fűszerkereskedés családi körülmé-
nyek miatt minden órában kiadó.
Bővebbet a kiadóhivatalban. 629

2000 koronán felüli

évi jövedelmet elérheti 8000 ko-
rona tőke fektetéssel társnak be-
álló ur avagy hölgy, egy az Al-
földön még nem létező fogyasztási
cikkek különleges gyártása által.
Czim a kiadóhivatalban. 636

Zálogtárgyak

elárverezése.

Van szerencsém a t. cz. közönség-
nek ezennel tudtul adni, hogy ugy az

Ékszerek,

mint az

ingóságok

1902. évi április hó 10-én

(csütörtökön)

délelőtt 8 órakor a tekintetes városi
kapitányi hivatal egy tisztviselője jelen-
letében üzlethelyiségemben Kossuth-
utca 62. sz. azon

1901. november, december és 1902. évi
január hóban lejárt

zálogtárgyak, melyek a lejáratig ki
nem váltattak, a legtöbbet igorónak
készpénzfizetés mellett el fognak adatni.

598

Weisz Dávid.

Ugyanott a zálogüzlet felosztása
folytán pénzszekrények és irodabe-
rendezések jutányos áron eladtnak.

HAUSZER G.

hangszerkészítő

Aradon, Deák Ferencz-utca 8. sz.

Készit mindennemű

fa-, érc-, fűvő- és ütő-

hangszert

a legfinomabb és legjobb kivitel-
ben és tiszta hangzásban.

Heg-dük 5 koronától feljebb, min-
den kellék jutányos áron kap-
hatók.

Javitások

legjobban és legjutányosabban esz-
közöltetnek. 542

Kitünő javító-műhely

vonó hangszerek részére.

Használt hangszerek ujakkal cserél-
tetnek be.

Eladó háztelkek!

Sarkad városrészben

Ilona, Margit és Virág-utcákban

kisebb-nagyobb háztelkeket kedvező fel-
tételek mellett eladunk

Pichler János

Wagner József

633

tulajdonosok, Eötvös-utca 2. szám.

NEUMANN M.

férfi-, fiu- és gyermek-ruha telepe

ARADON,

Andrássy-tér, a Fehér Kereszttel szemben.

csász. és kir. udvari szállító

Dusan felszerelt raktár az elősmert legjobb minőségű készárúban.

Mérték szerinti megrendelések kifogástalan kivitelben készítettnek.

Szabott árak.

Alapított 1845.

Telefon szám 457.

Szabott árak.

Telefon 39. szám.

Ajánlunk igen t. vevőinknek első minőségű szagtalan

fűtő-kőszén

50 kilós zsákokban csomagolva. bérmentve házhoz szállítva

100 kiló 3 kor. 40 fill.

Állandóan raktáron tartunk

elsőrendű kovács-kőszén

és darabos 1470

bükk-faszén is

50 kilós és 25 kilós zsákokban. Megrendelések pontos hazaszállítása vegett felnap időt kérünk.

Kneffel Károly és Fia
vaskereskedése Aradon.

Kiadó

Szabadság-tér 5—6.

II. emeleti elegáns

utcai lakás

fürdőszobával és gázvezetékekkel.

Cím: Dr. Kronstein Vilmos
Andrássy-tér 21. I. emelet. 569

Ha
ujkerékpárt akarvenni.
vagy
kerékpárját
javítani óhajlja, forduljon
Kalmár József
műszerészhez. 589
Arad. Salacz utca 2.

Gurahonezi
portlandcemento

egyedüli magyar gyártmány, mely a magyar mérnök- és építész-egylet által megszabott normáit 60—70 százalékkal felülmúlja, rendkívül finom örlésben, kis és nagy mennyiségben, gyári áron kapható

Az Arad-csanádi Egyesült Vasutak szertárána

Arad állomás mellett.

Megrendeléseket az Arad-csanádi Egyesült Vasutak központi irodája is elfogad és a cementet kívánatra házhoz szállítja. 274

TELEFON 438.

Legnagyobb választék
arany, ezüst és ékszer-
tárgyakban.

Alkalmi vételek és eladások.

DEUTSCH IZIDOR

óras és ékszerész 42

ARAD, TEMPLOM-UTCZA,
Minorita-palota.

Zálogcédulák,

arany és ezüsttárgyak készpénz
fizetés mellett a legmagasabb
árban megvételnek, vagy be-
cseréltetnek.

Meghívó.

Világos hegyközség
előljárósága

folyó évi április hó 15-ik napjá-
nak délután 2 órakor a közseg-
házánál

közgyűlést

tart, melyre az érdekeltek tisz-
telettel meghívattak.

Tárgysorozat:

Tisztújítás az 1902. 1903. és
1904. évekre.

Világos, 1902. évi márczius
hó 28-án.

Török Árpád,
hegyközségi elnök.

619

MINDEN HÖLGYNEK
SZÜKSÉGES ARCZBŐRE MEGVÉDÉSÉRE A
FÖLDES-FÉLE
MARGIT-CREMET
használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világban elterjedt készítmény nem zsíros kenőcs, hanem a hőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszüntet szepült májfoltot, bőrtakat (mitesser) és minden arcztisztatlanságot. Ma-szsz-hoz használva eltünteti redőket, himlőhelyet stb.

Csakis azon készítmények valódiak, a melyek ezimeres védjeggyel vannak lezárva.

Hamisítványoktól tessék óvakodni!

Egy tégely ára 1 korona.

Margit szappan 70 fillér. Margit powder 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszerárakban és droguerében.

Apattalván: Tar Imre, Battonya: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pinter Ferencz, Boros-Sebesen: Zangerl Gyula, Berzován: Székely Sándor, Cs.-Apácán: Bonomi Antal, Cs.-Palóán: Nagy Albert, Csermón: Berkes Armin, Elekén: ifj. Pekker István, Földeseken: Boros Károly, Gyogyáczon: T. Zombory János, Gurahonezon: Molnár István, Gyocokon: Masznyik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevegyesegyházán: Schlögl Pál, Kun-ágotán: Fejes Lajos, Kuti-sen: Hackenberger László, Medgyesegyházán: Kelecsényi Ferencz, Mező-Kovácsbázan: Szabady Viktor, M.-Raduan: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmágyon: Hanzeros Adám, Nagy-Zsuzsán: Vály Geza, O-Peskán: Rokszán János, Pankotán: Posevitz Gusztáv, Pityarosan: Szabados József, Székútváron: Frons D. Traugott, Simándon: Csiky Lukács, Soborszában: Karolyi Kálmán, Szentlőkön: Hauszler Sándor, Tauzon: Kunz János, és Új-Aradon: Ternajgó Géza urak gyógyszerárakban.

STERN M. A.

Arad és vidéke legnagyobb kizárólagos

női-felöltő áruháza.

Nagy választék a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig.

Ujdonságok naponta érkeznek.

ALAPITTATOTT 1875.

TELEFON 238.